

aykut yazgan

Agropyrum repens, 386.

ayrık otu

Agropyrum repens

ayrıklar

cuma adli adamlar...

Cavit Bey

Cavit Bey, İttihat ve Terakki liderlerinden olup, II. Meşrutiyet döneminde Maliye Nazırlığı yapmış bir Türk siyasetçidir. Selanik doğumludur. İzmir Suikasti hadisesi sonrasında İstiklal Mahkemesi tarafından 14 Temmuz 1926'da başta Laz İsmail, Gürcü Yusuf, Çopur Hilmi, Şükrü Bey, Ayıcı Arif, İsmail Canpolat olmak üzere 13 kişiyle birlikte idam edilmiştir.

Cavid Bey, Maliye Nazırı, Şehbal, 15.08.1325 [1907], s. 10.
 OBK Koleksiyonu, APO00028

CAVİT BEY'İN KARISINA SON MEKTUBU

Büyükada'yı düşünüyorum bozkırın ortasında.
Hatırlıyor musun son verdiğimiz ziyafeti?
Tamamlanmıştı Maliye kitabımın
hani Beşinci cildi onca emekten sonra,
Böyle bir davet görülmemişti sanırım Ada'da.

Odanın her köşesinde sırmalı Paşalar,
Eski nazırlar, son sadrazam, devlet erkânı.
Evimize taşınmıştı sanki konsolosluklar.
Anadolu Kulübü'nden masa arkadaşları,
Cemiyet'ten tek tük sağ kalanlar.

Balkona çıkmıştım da bir ara ben,
Onca kalabalık ve eğlence arasında,
Denize bakarken aklıma her nasılsa,
Şehzade Burhanettin Bey'le evliyken
Seni ilk kez görüşüm gelmişti bir baloda.

Yalnız kaldığımızda sonra sabaha karşı
Anlattığımda sana düşüncelerimi,
Kalkıp o saatte hazırlattırıp arabayı,
Nasıl unuturum Ada turu yaptığımızı,
Balkonda başbaşa çay içtiğimizi?

Penceremden çorak bir alan görünüyor.
Çay içerken onu seyrediyorum şimdi.
Duvarın hemen dibine besbelli
Hapishanenin çöpleri dökülüyor,
Her sabah yaşlı bir adam gelip eşeliyor.

Mahkemem bu sabah sonuçlandı.
İdamım yarın.

Roni MARGULIES

CAVİT BEY, (1875 Selânik - 26 Ağustos 1926 Ankara), İzmir’de Atatürk’e karşı düzenlenen suikast girişimi sonrası yargılanıp idam edilen Osmanlı maliye nâzırı. Mülkiye Mektebi’ni bitirdi (1896). Ziraat Bankası ve Maarif Nezareti’nde çalıştı. Ayasofya Rüştîye Mektebi’nde maliye dersleri verdi (1898-1902). Selânik’teki Mekteb-i Feyziye’deki müdürlüğü sırasında İttihat ve Terakki Cemiyeti’ne girdi. II.Meşrutiyet’in ilanı sonrası Selânik milletvekili seçildi. Hüseyin Hilmi Paşa Kabinesi’nde maliye (1909), Sait Paşa Kabinesi’nde nafia (bayındırlık) nâzirlikleri yaptı (1912). 1913’ten sonra İttihat ve Terakki’nin malî politikalarının (millî iktisat) belirlenmesinde önemli rol oynadı. Ulum-ı İktisadiye ve İçtimaiye mecmuasının (1908-1911) kurucuları arasında yer aldı. Osmanlı İtibar-ı Millî Bankasını kurdu (1917). Talât Paşa ve İzzet Paşa Kabinelerinde maliye nâzirliği yaptı. 1916-1918 arası İttihat ve Terakki’nin genel merkez çalışmalarına katıldı. Mütareke döneminde İttihatçıların yargılanması sonrası bir süre saklandıktan sonra Avrupa’ya kaçtı (1919). Yurt dışında bulunduğu sırada Millî Mücadele’ye destek verdi. 1921’de Londra Konferansı’na danışman olarak katıldı. Malî danışman olarak Lozan’a giden Türk heyetinde yer alıyorsa da devlet borçları konusundaki tutumu ulusal çıkarlara aykırı görüldüğünden görevden alındı. İzmir’de Mustafa Kemal Paşa’ya karşı düzenlenen suikast girişimi nedeniyle tutuklandı. İstiklal Mahkemesince yargılanıp ölüm cezasına çarptırıldı ve Ankara’da idam edildi. Anıları 1943-1946 yılları arası Tanin gazetesinde yayımlandı. Başlıca eserleri: İlmi İktisad (1899-1901, 4 Cilt), Malumat-ı İktisadiye (1913).

İzmir suikastı ile ilgili görülerek idam edilen Maliyeci Cavit Bey gibi...
Türk ekonomisini Batı modeline entegre etme çabaları ile

de tanınan Osmanlı'nın son maliye bakanlarından Cavit Bey, gıyabında verilen idam kararının infazı için saat 22.00'de cezaevi müdürünün odasına alındı. Karar, gerekçeleri ile kendisine okunup tebliğ edilirken o gülümsedi ve "Ben bunların hiçbirisini yapmadım." dedi. 23.15'te Ankara İtfaiye Meydanı'na getirildi. Halk, solgun lüks ışıkları ile aydınlatılmaya çalışılan meydana toplanmıştı. Adli tabibe, "Hüseyin Cahit Yalçın burada, söyleyin refikamın ve çocuklarımla gözlerimden öpsün." dedikten sonra, Yusuf Peygamber önünde zorda kalan kardeşlerinin söylediği "Allah seni bizden üstün tutmuştur, biz suçluyuz." anlamındaki sözlerini Kuran'daki aslına ve Ziya Paşa 'nın şiirine uygun biçimde "zalimlere bir gün dedirtir kudreti Mevla, tallahi lekad aserek, allahü aleyne." diye avazının çıktığı kadar bağırarak, boynunu ilmiğe kendi sokup sandalyeyi de kendisi tekmeledi.

Gani AŞIK
(22.09.1985 tarihli Nokta dergisi)

Dr Nazim, Nuzhet Faik, Mustafa Arif, Muslihiddin Adil, Sukru Bleda, Halide Edip Adivar and Ahmet Emin Yalman were all active in the Young Turks and of Donme families. Mehmet Kapanci (1839-1924) who was a mayor of Salonica and a well-known banker funded the C.U.P and was a Donme. Other Jews active in the Young Turks were Nissim Mazliah from Izmir and Vitali Faradji , Moise Cohen (later called Munis Tekinalp) who was an active Jew and once rabbinical student who turned to business and actively asserted a proud Turkish identity along with Zionist sentiments...It is curious that Israel's first and second Prime Ministers, David Ben Gurion and Moshe Sharett and her second president Yitzchak Ben Zvi had lived and studied in Istanbul and embraced the concept "lehitatmen", Hebrew for "to become an Ottoman". Ben Zvi is alleged by some to be descendent of a Sabbatean family. Sharett served in the Ottoman army in WW1. Ben

Gurion gave up Russian citizenship for Ottoman citizenship, something many others in Palestine were afraid to do. Israeli Presidents Ben Zvi, Zalman Shazar and to a lesser degree Yitzchak Navon became students of Ottomanism.

Mehmet Cavit Bey (1875-1926) was one of the most significant Donme political figures. He was active in the revolution as a highly articulate editor of a tabloid and professor of finance and was three times Finance Minister of Modern Turkey until his execution for his alleged role in the assassination attempt of Ataturk. It is believed that Cavit Bey was an ardent Zionist and saw the advantages for Turkey in the Jewish settlement of Palestine.

M. Hilmi Yıldırım

Yeni mesaj

Kültürel işgale karşı en etkili savunma silâhı, medya ve kitaplardır. Medya ne kadar yaygınlaşsa da, kitapların yeri ve önemi bir başkadır. Bu sebepten savunma erleri, hem kitap yazar, hem de yeni çıkan kitapları takip ederler. İşgale yönelik kitapların sayısında, her geçen gün artış olmasına rağmen, maalesef savunma nitelikli kitaplar çok az basılmaktadır. Basılanların hepsini okumayı arzu eden bir kişi olarak, çok kere haberdar olmadığımız ve ulaşamadığımız kitaplara, sağda solda rastlıyoruz. Demek ki, kitap basmak kadar dağıtım ve tanıtım da önemli. Bu kitaplardan birine daha, değerli dostum Yaşar Koçhisarlı vasıtasıyla Ankara’da ulaştım. Kitabın yazarı İbrahim Candan. Yazar Candan, “Neden bu hâle geldik?” sorusuna, “Atatürk’ü anlasaydık bu hâle gelmezdik” cevabını veriyor ve bundan dolayı kitabının adını “Seni Anlasaydık Bu Hâle Gelmezdik” koyuyor.

Söz konusu kitapta, pekçok tarihi bilgi ve belgeye yer

verilmiş. Bu belgelerden biri “devlet borçlanmadıkça kalkınmaz” diyen İttihatçıların meşhur Maliye Bakanı Cavit Bey’e ait. Eksik bütçe siyasetini Türkiye’de ilk uygulayan ve kendi bakanlığı döneminde devleti sürekli borçlandıran Cavit Bey’i tanımak, günümüzdeki temsilcilerini tanımak bakımından elzemdir. Borçlandırma misyonerlerinin kişiliğini ve kimliğini tanıyınca, insan ister istemez şöyle soruyor: Devleti borçlandırma, ekonominin gereği midir, yoksa Cavit Bey gibi kişilerin yabancılar hesabına yaptığı bir dayatma mıdır? Bu soruya verilecek en doğru cevap şudur: Borçlanma ekonomik değil, siyasi bir tercihtir. Böyle bir tercihi kimler, kimin için yapar? Asıl önemli olan ve bilinmesi gereken gerçek, işte budur.

Bu gerçeği anlamak için, İbrahim Candan’ın kitapta yer verdiği Cavit Bey belgesine dönmemiz şarttır. “Cavit Bey, Yahudi dönmesi bir sabetayist idi. Avrupalılar kendisine çok değer veriyorlardı. Cavit Bey özellikle Fransızların gözbebeği olan bir bakandı. İttihat ve Terakki Hükümeti, II. Abdülhamid Han’ın özel mülkü Musul petrollerini İngilizlere pazarlayacaktı. Osmanlı Hükümeti bu alışverişi gerçekleştirmek için Cavit Bey’i tam yetki ile Londra’ya gönderdi. Cavit Bey, Londra’ya giderken yanına, yine Osmanlı memuru olan Ermeni Gülbekyan’ı kâtip olarak almıştı. Tam görüşmeler başladığında, kendisine gelen bir telgraf üzerine Cavit Bey Londra’dan ayrılırken yerine kâtibi Gülbekyan’ı ‘tam yetkili’ kılmayı da ihmal etmedi. Ermeni Gülbekyan, Türk petrollerini İngilizlere babasının malı gibi satarken, petrollerin belli bir yüzdesini de kendisi üzerine geçirme kurnazlığını göstermekten de geri kalmadı. Devlet için hayati olan böyle bir konuda kimlere yetki veriliyor! O Ermeni de Türk’ün can ve kan bedelli malını, kendi malı gibi rahatça satıyor, gelirini de cebine indiriyordu. (Erhan Ordubay, Merhametten İhanete mi?, Yeni Hayat Dergisi, 1995, s.8). Cavit Bey’den bu hainliği için hiç kimse hesap sormadı. O yine Maliye Bakanlığına devam etti (s.42).

Türk ordusu, yedi cephede hem düşmanla, hem de kıtlıkla savaştı. Nihayet savaş bitti. Ve Cumhuriyet kuruldu. 1926 yılında Gazi Mustafa Kemal Paşa, genç Cumhuriyet'in Osmanlı'dan devraldığı sorunları çözmeye çalışırken, Yahudi dönmesi Cavit Bey, o büyük kahramana İzmir'de gerçekleştirilmesi düşünülen suikastın içinde yer alıyordu. Cavit Bey, İzmir İstiklâl Mahkemesi'nde yargılandı ve idama mahkum edildi. İlginçtir! Cavit Bey asıldığı gün Fransız parlamentosu, bu hain için bir dakikalık saygı duruşu töreni yapmıştır" (s.43). Ne gariptir ki, şimdi Cavit Bey'in rolünü oynayan kişilere, yabancılardan daha çok, gaflet ehli insanlarımız itibar ediyor. Onun için, milli birlik ve bütünlüğümüze yönelik tehditlere karşı ortaya konulan eserler, gerçekten savunma silâhı mesabesinde. Bu savunmada silâh kuşanan herkese teşekkür eder, çalışmalarında başarılar dileriz. ¹

Kaynaklar:

- (1) Erhan ORDUBAY, "Merhametten İhanete mi?", Yeni Hayat Dergisi, 1995, S. 8
- (2) Ergün AYBARS, İstiklal Mahkemeleri, Bilgi Yayınevi, Eyl. 1975, Ank.

---

¹ Cavit bey'i bu kadar uzun tutmamın elbette bir nedeni vardır. ancak *banana* çok yakın olan bu *neden*'den dolayı da eksik olan hiç bir şeyi buraya almamazlık etmedim. o güzel bir adamdı... ama kararı yine siz verin.. ben herşeyi yazdım..

Çinli bilge Chuangtze şöyle der

“Bir kere rüyamda kelebek olduğumu gördüm. Şimdi artık rüyasında kelebek olduğunu gören Chuangtze’miyim yoksa rüyasında Chuangtze olduğunu görmekte olan bir kelebek miyim bilmiyorum.” Şimdiki sorum sizi şaşırtabilir.

Peki, ya siz gerçekten siz olduğunuza emin misiniz? Gördüğünüz bir rüyadan ibaret olmadığının bir garantisi var mı? ²

Ya aslında hepimiz, zombilerin hüküm sürdüğü bir dünyanın rüyasıysak? Biraz dikkatli düşününce siz de göreceksiniz. Chuangtze’nin rüyasında kelebek olduğunu görmesi ile kelebeğin rüyasında Chuangtze olduğunu görmesi olasılıkları arasında hiçbir fark yok. İkisi de olası...

---

² morpheus neo’ya şu soruyu sorar: “hiç sana gerçek gibi gelen bir düş gördün mü neo... ya bu düştten uyanman mümkün değilse... o zaman düş dünyası ile gerçek dünyayı birbirinden nasıl ayırdedeceksin... *matrix I*

Life

Zhuangzi allegedly lived during the reign of King Hui of Liang and King Xuan of Qi, in the span from 370 to 301 BCE. Zhuangzi was from the Town of Meng (Méng Chéng) in the State of Song (now Shāngqiū, Henan). His given name was Zhou (Zhōu). He was also known as Meng Official, Meng Zhuang, and Meng Elder (Méng Lì; Méng Zhuāng, and Méng sǒu, respectively).

The validity of his existence has been questioned. Russell Kirkland writes, "According to modern understandings of Chinese tradition, the text known as the *Chuang-tzu* was the production of a 'Taoist' thinker of ancient China named Chuang Chou. In reality, it was nothing of the sort. The *Chuang-tzu* known to us today was the production of a thinker

of the third century CE named Kuo Hsiang. Though Kuo was long called merely a 'commentator,' he was in reality much more: he was the actual *creator* of the 33-chapter text of *Chuang-tzu* ... Regarding the identity of the original person named Chuang, there is no reliable historical data at all."

Zhuangzi's philosophy

In general, Zhuangzi's philosophy is mildly skeptical, arguing that life is limited and the amount of things to know is unlimited. To use the limited to pursue the unlimited, he said, was foolish. Our language and cognition in general presuppose a dao to which each of us is committed by our separate past—our paths. Consequently, we should be aware that our most carefully considered conclusions might seem misguided had we experienced a different past. "Our heart-minds are completed along with our bodies." Natural dispositions to behavior combine with acquired ones—including dispositions to use names of things, to approve/disapprove based on those names and to act in accordance to the embodied standards. Thinking about and choosing our next step down our dao or path is conditioned by this unique set of natural acquisitions.

Zhuangzi's thought can also be considered a precursor of relativism in systems of value. His relativism even leads him to doubt the basis of pragmatic arguments (that a course of action preserves our lives) since this presupposes that life is good and death bad. In the fourth section of "The Great Happiness" (*zhīlè*, chapter 18), Zhuangzi expresses pity to a skull he sees lying at the side of the road. Zhuangzi laments that the skull is now dead, but the skull retorts, "How do you know it's bad to be dead?"

Another example about two famous courtesans points out that there is no universally objective standard for beauty. This is taken from Chapter 2 (*qí wù lùn*) "On Arranging Things", or "Discussion of Setting Things Right" or, in Burton Watson's translation, "Discussion on Making All Things Equal".

Men claim that Mao [Qiang] and Lady Li were beautiful, but if fish saw them they would dive to the bottom of the stream; if birds saw them they would fly away, and if deer saw them they would break into a run. Of these four, who knows how to fix the standard of beauty in the world? (2, tr. Watson 1968:46)

However, this subjectivism is balanced by a kind of sensitive holism in the conclusion of the section called "The Happiness of Fish" (*yúzhīlè*). The names have been changed to pinyin romanization for consistency:

Zhuangzi and Huizi were strolling along the dam of the Hao Waterfall when Zhuangzi said, "See how the minnows come out and dart around where they please! That's what fish really enjoy!"

Huizi said, "You're not a fish — how do you know what fish enjoy?"

Zhuangzi said, "You're not me, so how do you know I don't know what fish enjoy?"

Huizi said, "I'm not you, so I certainly don't know what you know. On the other hand, you're certainly not a fish — so that still proves you don't know what fish enjoy!"

Zhuangzi said, "Let's go back to your original question, please. You asked me *how* I know what fish enjoy — so you already knew I knew it when you asked the question. I know it by standing here beside the Hao." (17, tr. Watson 1968:188-9)

Zhuangzi dreaming of a butterfly (or a butterfly dreaming of Zhuangzi)

Another well-known part of the book, which is also found in Chapter 2, is usually called "Zhuangzi dreamed he was a butterfly" (*Zhuāng Zhōu mèng dié*). Again, the names have been changed to pinyin romanization for consistency:

Once Zhuangzi dreamt he was a butterfly, a butterfly flitting and fluttering around, happy with himself and doing as he pleased. He didn't know he was Zhuangzi. Suddenly he woke up and there he was, solid and unmistakable Zhuangzi. But he didn't know if he was Zhuangzi who had dreamt he was a butterfly, or a butterfly dreaming he was Zhuangzi. Between Zhuangzi and a butterfly there must be *some* distinction! This is called the Transformation of Things. (2, tr. Burton Watson 1968:49)

This hints at many questions in the philosophy of mind, philosophy of language, and epistemology. The name of the passage has become a common Chinese idiom, and has spread into Western languages as well. It appears, inter alia, as an illustration in Jorge Luis Borges' famous essay "A New Refutation of Time", and may have inspired H. P. Lovecraft's 1918 short story "Polaris".

Zhuangzi's philosophy was very influential in the development of Chinese Buddhism, especially Chán (also known as Zen).

Anarchism

According to Murray Rothbard, Zhuangzi was "perhaps the world's first anarchist"; Zhuangzi said, the world "does not need governing; in fact it should not be governed," and, "Good order results spontaneously when things are let alone." Rothbard claims that Zhuangzi was the first to work out the idea of spontaneous order, before Proudhon and Hayek.

Evolution

In Chapter 18, Zhuangzi also mentions life forms have an innate ability or power to transform and adapt to their surroundings. While his ideas don't give any solid proof or mechanism of change such as Alfred Wallace and Charles Darwin, his idea about the transformation of life from simple to more complex forms is along the same line of thought. Zhuangzi further mentioned that humans are also subject to this process as humans are a part of nature.^[3]

Dimitri Papazoğlu'nun hikayesi

Osmanlı Bankası

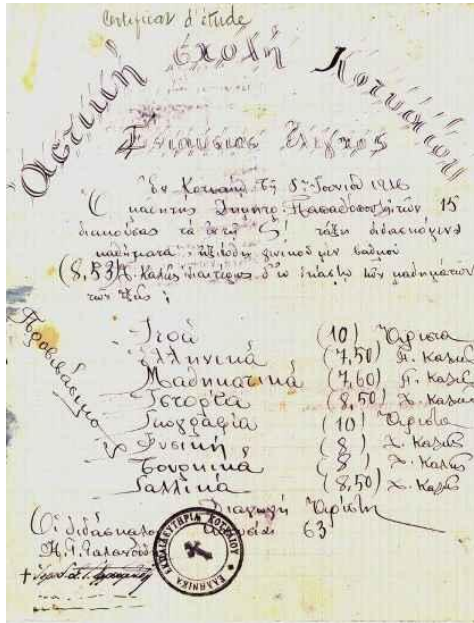

20

Mart 1901 Kütahya doğumlu. Kütahya'da bahçıvan Paraskeva Papazoğlu'nun oğlu. Rum Ortodoks Osmanlı vatandaşı. Kütahya Rum İlkokulu'nu bitirmiştir. Yunanca ve Türkçe bilmekte, çok az da Fransızca bilgisi bulunmaktaydı. Terzi Mateos Begiyan'ın yanında haftada on kuruşa çıraklık etmiştir. Osmanlı Bankası'na 20 Kasım 1917 tarihinde muvakkaten girerek Kütahya Şubesi'nde, hastalanan amcası Sava Çulluoğlu'nun yerine gündelikçi

hizmetçi olarak istihdam edilmiştir. 24 Aralık 1917'de bu işine son verilmiş, 11 Mart 1918'de tekrar aynı şubede odacı olarak işe alınmıştır. 9 Eylül 1920 tarihinde Ankara Hükümeti tarafından sürülmüş, 20 Mart 1921'de Konya'da tevkif edilmiş ve Eskişehir'e gönderilerek casusluk suçundan hapsedilmiştir. 6 Ağustos 1921'de Eskişehir'in Yunanlılar tarafından alınmasıyla serbest bırakılmış ve Kütahya'ya dönmüştür. 19 Eylül 1922'de Ankara Ordusu'nun ilerlemesiyle Kütahya'yı terk etmek zorunda kalmış, annesi, yolda ölen babası ve beş kardeşi ile on beş günde, yaya olarak Mudanya'ya varmış ve burada sığınmış, oradan da Tekirdağı'na geçmiştir. Banka haline merhameten ona karşılıksız 35,14 liralık bir avans vermiş ve 1 Kasım 1922'de işine son vermiştir.

Kaynakça Eldem, Edhem, 135 Yıllık Bir Hazine / Osmanlı Bankası Arşivinden İzler, Osmanlı Bankası A. Ş., İstanbul, 1998, sayfa 274.

rum ilk okulundan aldığı diploma

albrecht dürrer

Ekteki resmi çizen, Albrecht Dürer isimli 1471-1528 yılları arasında yaşamış bir ressam. 18 çocuklu bir ailenin resimle ilgilenen 2 erkek çocuğundan biriydi. İki kardeşin de resme karşı olağanüstü bir ilgileri ve yetenekleri vardı. Her ikisi de sanat okuluna gidip büyük bir ressam olma hayali kuruyorlardı.

Aile ise bu durum karşısında çaresiz kalmıştı. Madencilik yaparak geçinmeye çalışıyorlar ve karınlarını zor doyurabiliyorlardı. Bundan dolayı iki kardeş kendi aralarında kura çekmeye ve kazananın sanat okuluna gitmesine, geride kalanın daha çok çalışıp diğer kardeşi okutması yönünde bir karar aldılar. Albert ve Albrecht arasındaki bu kurada, okula giden, dönüşte diğer kardeşi okuması için okula gönderecek ve kendisi de madende çalışacaktı. Kurayı kazanan Albrecht okula gitti ve bütün öğretim görevlilerini kendine hayran bırakarak çok büyük başarılar elde etti. Okulu birincilikle bitirdiğinde yöredeki bütün okullarda ismi bilinmekteydi. Evine büyük bir gururla döndü. Ailesi Albrecht onuruna güzel bir yemek verdi. Kendisini öven konuşmaları dinledikten sonra Albrecht söz aldı ve kendisine bu başarıları yaşatan kardeşine teşekkür etti. Şimdi sıranın kardeşinde olduğunu ve okumaya göndereceği kardeşi için madende çalışmaktan büyük gurur duyacağını söyledi. Kardeşinin

yaniti ise söyleydi:

"İmkansız sevgili kardeşim. Seni okulda okutabilmek için çalıştığım senelerde bütün parmaklarım madende defalarca kırıldı ve değil kalem tutmak, senin şerefine şu şarap kadehini bile zor tutuyorum."

Kardeşinin durumuna çok üzülen Albrecht ise, kendisini dünyanın en ünlü ressamı arasına sokan o ellerin, kardeşinin ellerinin resimini çizdi.

Ekte gördüğünüz, bütün dünyanın Praying Hands (Dua eden eller) olarak bildiği, esas ismi Hands (Eller) olan resim Albrecht Dürer'in kardeşinin elleridir.

Galileo'nun savunması

1615 Aralık ayında Roma'ya çağrılan Galileo, 1616 Şubat ayında Kardinal Bellarmine'nin huzurunda şu sözü verdi. "Kutsal Peder Papa ve Kutsal Divan'ın (Engizisyon) bütün üyeleri adına, sözü geçen fikirleri terk etmesi; ...onları her ne suretle olursa olsun, yazılı veya sözlü olarak benimsememesi, öğretmemesi ve savunmaması emredildi; aksi halde Engizisyon'un gereken işlemi yapacağı bildirildi; Galileo'da bu emirleri kabul etti ve onlara uyacağına söz verdi".

DİYALOGLARI YAZDI

Sağlığı iyice bozulan Galileo, Floransa'ya döndükten sonra yıllarca yataktan kalkamadı. Büyük Dünya **Sistemleri konusunda** Diyalog'u kaleme almaya başladığı zaman Galileo 60 yaşındaydı ve eserini beş yılda tamamladı. Roma'ya kitabını götüren Galileo, Roma Kilisesi sansürçüsünün onayını aldıktan sonra, 1632, Şubat ayında kitabını yayımladı.

Kitap, Salviati (Galileo fiziğinin savunucusu), Simplicio (dogmatik bir Aristoteles yanlısı) ve Sagredo adlı kişiler arasındaki konuşmaları içeriyordu. Diyalog her ne kadar objektif ve tarafsız görünüyorsa da gerçekte Copernicus

sistemi lehinde karşı konulamaz bir tez ortaya koyuyor ve geleneksel teoriye öldürücü bir darbe indiriyordu. Papa U r b a n, Diyalog'daki Aristoteles yanlısı Simplicio'nun kendisinin bir karikatürü olduğuna inanmıştı. 23 Eylül 1632'de Galileo'ya, Ekim ayı içinde Roma'daki Engizisyon Genel Komiser'inin huzuruna çıkması bildirildi. 26 Ocak 1633'te, hasta Galileo, Engizisyonla yüzleşmek için yola çıktı. 21 Haziran 1633'te Galileo, 1616 yasağını çiğnemekten suçlu bulundu. Ertesi gün kovuşturmacıların önünde diz çöktü; önceden hazırlanmış olan özür dileme metnini okuyarak imzaladı.

Galileo'nun savunması

Ben Galileo, bütün Hristiyan Cumhuriyet'inde heretik günahların karşısında olan şu Muhterem Kardinaler ve Genel Engizitör Cenapları'nın huzurlarında diz çökecek ve önümdeki Kutsal Kitaba bakarak ve ona el basarak yemin ederim ki, Kutsal Katolik ve Havari Klisesi'nin benimsediği, öğütlediği şeylere her zaman inandım, inanmaktayım ve Tanrı'nın yardımıyla gelecekte de inanacağım. Güneş'in Dünya'nın merkezi olduğu, hareket etmediği, arzın ise Dünya'nın merkezi olmadığı ve hareket halinde olduğu yolundaki yanlış görüşleri tümüyle terk etmem için Kutsal Divan tarafından verilen hukuki hüküm çerçevesinde, söz konusu yanlış doktrini, her ne suretle olursa olsun, yazılı veya sözlü olarak benimsemeyeceğim, savunmayacağım ve öğretmeyeceğim.

Galileo Roma'dan Floransa'ya döndükten sonra ev hapsinde tutuldu. 1638'de Söylevleri tamamladı. Söylevlerin tamamlanmasından kısa bir zaman önce her iki gözünde başlayan iltihaplanma kör olmasına neden oldu. Galileo'ya kızı ve dostları baktı. 1642 yılında 78 yaşında öldü. Katolik

Kilisesi yine de kararını gevşetmedi ve Galileo belirsiz bir mezara gömüldü.

1820 yılında Katolik Kilisesinin suçlaması sonu erdirildi. 11 Eylül 1822 günü Kardinaller Kurulu Güneş merkezli sistem hakkında yazıların basım ve dağıtımına izin verdi. 1835 yılında Galileo'nun Diyalogları Vatikan'ın yasaklı listeler kitabından çıkarıldı. 1992 yılında Katolik Kilisesi Güneş sistemi hakkında Galileo'nun sistemini resmen tanır.

ihap hulusi

İhap Hulusi Görey Türk reklamcılığının Ustadi ve afiş sanatının Türkiye'deki ilk temsilcisi ve yaptığı eserlerle genç Türkiye Cumhuriyeti'nin kurumlaşmasına sanatıyla önemli katkılar vermiş olan bir grafik sanatçısı Grafik tasarımının öncüsü İhap Hulusi Görey yazı ve çizginin yeni birlikteliğini Türkiye'ye ilk taşıyandır. Bugüne özgü tanıtım renkliliği, ilk kez onun yaratıcı fırçasıyla kağıda damlamıştı. Kusursuz bir disiplin içindeki siyah-beyaz grafikler.... Tanıtımını yaptığı ürüne insanı bağlayan, mesajı bir şimşek gibi beyne çakan, renkçiliği ve çizgiciliği içinde barındıran afişler...Urbası, kasketi, şalvarı, yazması ve ağzı burnuyla Türkiye'nin insanları...

"Grafik tasarımcı ihap Hulusi (Görey), henüz çok azı yazılmış olan Türkiye grafik tasarım tarihinde bazı "ilkleri" gerçekleştirmiş çok önemli kişiliklerden biridir. Eğitim gördüğü ve mesleğe ilk adımlarını attığı 1920'li yıllardan ölümüne kadar çok sayıda kurum ve ürün için binlerce iş üretmiştir. Kendisi için Türkiye'deki reklam grafiğinin öncüsü ve modern grafik tasarımımızın öncülerinden biridir demek yanlış olmaz." –

"İhap Hulusi nin çeşitli grafik tasarımları, afişleri, hem Cumhuriyet dönemine, hem de İstanbul'un geçmişine, birçok kuşağın gençliğine ışık tutuyor. Belki de, bütün bu eserlerden seçmeler, henüz var olmayan, ama oluşturulması elzem İstanbul Kent Müzesi ortaya çıktığında, sürekli olarak sergilenebilir."

"İhap Hulusi Görey bir sanatçı inceliği ve bir bilim adamının titizliği ile sadece Türkiye'de değil, dünyada grafik sanatını ticari iletişimde ilk uygulayanlardan biridir. Afişlerinde yumuşak çizgiler, asimetric eğrilerle sarmalanan bilgi verici ve yönlendirici görsel simgeleriyle modern ve dinamik iletişimin gücünü gözle önüne sermiştir. Çağdaş Türkiye'nin 20. yüzyılını aktardığı çalışmalarıyla dönemin ruhunu ve sosyal yönlerini ortaya

koyarak Türk reklamcılığının görsel tarihinden bugüne ışık tutmaktadır."

Kısa yaşam öyküsü:

1898'de Mısır'ın Kahire şehrinde doğan İhap Hulusi, ilk ve orta tahsilini Kahire' nin İngiliz okullarında yaptı. 1920 yılında resim eğitimi görmek üzere Almanya'ya gitti. Önce Münih'de Heimann Schule atölyesinde üç yıl çalıştı, daha sonra Kuntsgewerbe Schule'ye devam ederek tahsilini tamamlayıp yurda döndü. Arapça, Almanca, İngilizce ve Fransızca bilmesi nedeniyle Dışişleri Bakanlığı'nda çalışması istendi, ancak o memuriyeti reddetti. Akbaba'da Münif Fehim ve Ramiz'le birlikte çalıştı. Daha sonraları afiş çalışmalarına ağırlık veren İhap Hulusi, afişi yaparken "Buluş"un önemine değinerek "Seyredenlerin ilgisini çekmeli ve düşündürmeli" diye yorumladı.

1929'da İstanbul'da ilk atölyesini kurduktan sonra Kulüp Rakısı etiketi ve Atatürk'ün siparişi üzerine Türk alfabesinin kapağını tasarlayan İhap Hulusi, Ziraat Bankası, İş Bankası, Yapı ve Kredi, Garanti, Sümerbank, Emlak Kredi, Türk Ticaret Bankası, Maliye Bakanlığı (tahviller), Türk Hava Kurumu, Kızılay, Yeşilay, Tarış, Zirai Donatım Kurumu ve birçok özel kuruluşa çeşitli çalışmalarıyla hizmet verdi.

Tayyare Piyangosu (bugünkü adıyla Milli Piyango) idaresi için 45, Tekel İdaresi için 35 yıl çalışan İhap Hulusi, bu süreçte yurtdışında da adını duyurdu. Bayer'in afiş ve etiketleri, Mısır'ın Tekel İdaresi, Devlet Demir Yolları ve şehir hatlarına ait ve ilanları, ünlü İngiliz viskisi John Haigh'ın, İtalyanların Cinzano ve Fernet Branca'sının afiş ve etiketleri İhap Hulusi tarafından yapıldı.

İhap Hulusi Görey, ömrünün son yıllarında çizim yeteneğini yitirdi, tanıtımını yaptığı hiçbir kurum tarafından sigortalanmamış olduğu için son yıllarını Şişli'deki dairesinde sefalet içinde geçirdi. Çevresindekilere mektup yazdıysa da sanatçı onuru

nedeniyle uzun süre gönderemeyen sanatçıya, Milli Piyango için yaptığı çizimlerden dolayı cüzzi bir aylık bağlandıysa da bu parayı kullanmaya ömrü yetmedi ve 27 Mart 1986'da İstanbul'da 88 yaşında yaşamını yitirdi. İhap Hulusi'nin şapkasından saatine, divitlerinden eskizlerine kadar pek çok şahsi eşyasını **Ender Merter** adlı koleksiyoner toplamıştır.

Suluboya çalışmalarının yanı sıra, son yıllarında hat sanatını modernize ederek başarılı örnekler veren İhap Hulusi Görey, 27 Mart 1986'da İstanbul'da hayata gözlerini yumdu.

İlgilenenler için Ender Merter'in Literatür Yayınlarında basılan "Cumhuriyeti AFIŞ'leyen Adam" kitabında sanatkar hakkında bilinen ve bilinmeyen birçok anı ve söyleşi var.

"Öldüğünü duyduğumda, epey resmi giyindim, mutad barıma gittim ve bir gün etiketteki beyefendilere benzeyebileceğim umuduyla bir duble Kulüp Rakısı ısmarladım. Şerefimize Usta!"
Haluk Mesci

Bu yazı çeşitli yazılı ve internet kaynaklarından alıntılar yapılarak derlenmiştir.

isa'ya göre incil

jose saramago 'isa'ya göre incil' kitabında hirodes'in yatak odasına giren kahin'in ağızına şu lafları koyar: "her şeyin tamamına varacağı o son gün tanrı'nın evi dağların üzerinde yükselecek... ey beytüllahim, yahudiye'nin illeri içinde değersizsin ama, israil'in yeni hükümdarına beşik oldun."

hirodes bu son bölümü kahine üç defa okutur.
ve şimdi her şeyi anlar ve içine korku basar...
muhafızları çağırır ve iki emir verir...

---

yusuf çalıştığı yapının duvarından askerlerin kendi aralarında konuştuklarını duyduğunda deliye dönerek köye doğru kestirmeden koşar. mağarada yemek hazırlamakta olan meryem'e hemen hazırlanmasını söyler. bebek isa bir köşede herşeyden habersiz uyumaktadır.. bu sırada aşağı köyden feryatlar ve haykırışlar işitilmeye başlanır. hirodes'in askerleri kırallarından aldıkları emirle üç yaşının altında bütün çocukları öldürmektedirler... meryem buna dayanamaz.

yusuf mağaranın dışındayken içeriye melek girer...
aynı melek...

yusuf'un haberi köye bildirmediği için günahkar olduğunu söyler meryem'e.

aşağıdan halen ağıtlar yükselir. işte o zaman meryem'in aklına, meleğin uyarısı kadar dehşet verici, kibir dolu başka bir fikir gelir. ya oğlunun kurtulmuş olması tanrı'dan bir işaretse...

çünkü kuşkusuz diğer birçokları canlarından olurken bu çocuğun hayatta kalmasının bir anlamı olmalıdır..

-olmalı mıdır?-

**diğerlerinin tanrı'ya 'niçin öldürdün bizleri?'
diye soracakları günü beklemekten ve o
günde tanrı nasıl bir cevap vermeyi tercih**

**ederse, o cevapla yetinmekten başka şeyleri
ve çareleri kalmamıştır...**

(notum..)

*bir çin sözünü burada hatırlamamak elde değil:
ihtiyar bilgeye, tanrının çocuklara bahsettiği hem o yüce
şefkati hem de aynı zamanda onlara reva görebildiği
laneti ve kırımı bir arada nasıl açıklanabileceği soruldu.
ihtiyar bilge dedi:*

***her şeye kadir olan tanrı, kamusal ve resmi
sıfatları ile zorunlu olarak yaptığı birçok işten,
kişisel olarak ve özel sıfatı ile derin üzüntü duyar..***

saramago kitabın sonunda acı içersinde çarmıhta son
nefesini vermekte olan isa'ya gökyüzünde, kayıkta
büründüğü kılıkla gülümseyen yüzüyle tanrıyı gösterir..
tanrının 'bu benim oğlumdur ondan hoşnudum' diye
seslenişinden isa kandırıldığını anlar.
ve o meşhur sözü söyler:

**'ey insanoğlu, affet o'nu, çünkü ne yaptığını
bilmiyor..!'**

Matsuo Bashô:

Frog (kurbağa) Haiku

The original Japanese   English Translation

***Furu ike ya
kawazu tobikomu
mizu no oto***

Old pond!
frog jumps in
water's sound

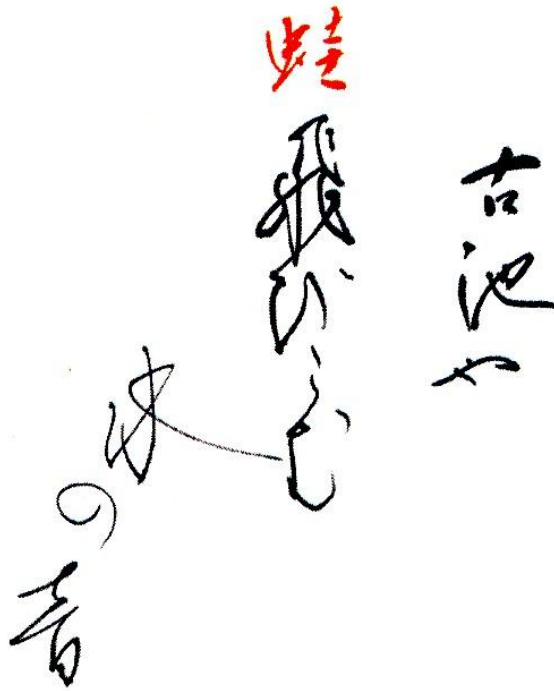
Literal Translation

**Fu-ru   (old)
i-ke   (pond) ya, (*)
ka-wa-zu   (frog)
to-bi-ko-mu (jumping into)
mi-zu   (water)
no o-to   (sound)**

Translated by Fumiko Saisho

(*) THE FORM

Ya is a cutting word that separates and yet joins the expressions before and after. It is punctuation that marks a transition --- ya

古池や蛙飛び込む水の音

ふるいけやかわずとびこむみずのおと

monte cassino

monte cassino italyan başkenti roma'nın 130 kilometre güneyinde 520 metre rakımlı oldukça kayalık bir tepedir.

isa'dan sonra 529 senesinde nursia'lı benedict bu tepe üzerinde bir manastır inşaa eder.

manastır çeşitli tarihlerde barbar gotlar, ostrogotlar tarafında istila edilir ve yıkılır.

584'te lombardlar tarafından yağmalandığında sakinleri roma'ya kaçarlar.

700'lerde geri dönerler ve manastırı tekrar eski ününe kavuşturular.

manastır el yazmaları ve barındırdığı sanat eserleri ile ünlüdür.

gotlar, lombardalar'dan ve diğerlerinden sonra 1300'lerde geçirdiği bir deprem felaketinde büyük hasar görür.

fakat dünyanın dört bir yanından, mesela konstantinopolis'ten, davet edilen mimar ve sanatkarların katkıları ile yeniden ayağa kaldırılır.

manastırın tarihsel ve sanatsal hikayesi çok uzun.

ancak burada aktarmak istediğim üç şey var.

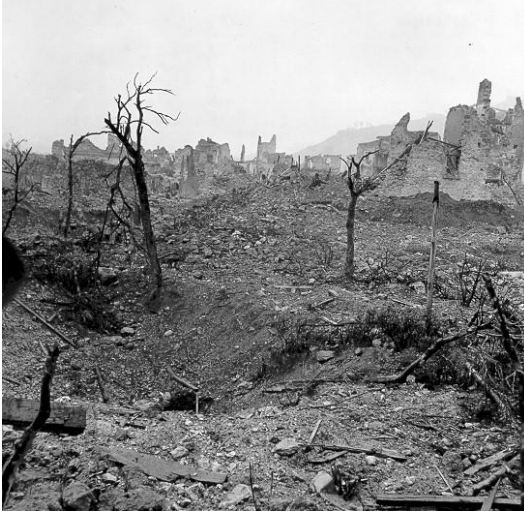
I.

manastırın geçmiş yüzyılların karanlıklarında barbarlar ve vandalların istilaları ile yaşamış olduğu felekat ve acılar burada bitmez.

ve yaşanan en son yıkım bunlarla yakından ve uzaktan katiyen kıyas bile edilemez...

ikinci dünya savaşının sonlarına doğru, 1944'lerde; gotlar ve ostrogotlarla kıyaslandığında kendilerine artık medeni diyebileceğimiz milletlerin saldırısına uğrar.

almanların ikinci dünya savaşında italya'da müdafaa

ettikleri rapido,
liri ve
garigliano
hattını
yarabilmek için
aralarında sir
harold
alexander, sir
bernard
montgomery
gibi asillerin de
bulunduğu
müttefik bir
ordu monte
cassino'ya

doğru ilerler.

monte cassino savaşı, aynı manastırın tarihi kadar uzun
ve yorucu bir hikaye...

hatta ondan da karmaşık ve acı...

ikinci dünya savaşında birer kan gölüne dönüşen verdun
ve passchedaele'den sonra onları aratmayan monte
cassino faciası hafızalardan silinmez.

burada bu acımasız savaş ve manastır hakkında
söylenebilecek ve altı en kalın çizgi ile çizilebilecek olay
şu:

amerikan b-17, b-25 ve b-26 bombardıman uçakları
manastıra ve civarına üç gün boyunca yüzlerce ton
bomba yağdırırlar. almanların saklanabileceği bir küçük
mevzi bir ufak delik kalmasın diye taş üstünde taş
bırakılmaz.

54.000 müttefik ve 30.000 kadar alman askeri telef olur..
ve bindörtü yüz senelik manastır bir taş yığının dönüşür..
manastırdan ayrılmayıp geride kalan 800 kişiden 250'si
ölür.

II.

manastıra amerikan ve müttefik saldırıları başlamadan önce alman yarbay julius schlegel manastırda, aralarında cicero, horace, virgil ve seneca'nın da bulunduğu 1200'den fazla doküman ve el yazmasını; bunlarla birlikte sanat şahaserleri olan raphael, tinteretto, ghirlandajo, brueghel ve leonardo ustaların eserlerini roma'ya vatikan'a taşır.

*demek ki insan alman da olsa, düşman da olsa
bütün dünyanın gözünde vahşi bir cani de olsa....
bu herhalde bir öngörü olmalı.*

III.

malzemeler emin bir yere taşındıktan sonra manastırda hasta ve yatağa bağlı rahip ve rahibeler kalır. gelmekte olan savaş felaketine rağmen ayakta olanların onların bakımını üstlenmek için bütün ısrarlarına rağmen manastırı terk etmezler.

11 mayıs'ta alman kuvvetleri kuzeye doğru çekilip manastırı arkalarında bırakılarken birkaç katolik alman askeri olayı protesto eder. fakat kaderin garip cilvesidir ki 305.nci tümen topçu alayında vazifeli olan 36 yaşındaki lutheryen (yani protestan) bir subay manastır sakinlerini kurtarmaya teşebbüs eder.

bu sırada savaş o civarda bütün şiddeti ile sürmektedir. daha önce stalingrad önlerinde savaşmış ve o cehennemden sağ kurtulmayı başarmış stuttgart'lı onbaşı eugen schmidt kumandanına manastırdakilerin, kaderlerine bırakılmalarının vicdanen doğru olmayacağını söylediği halde kumandanından izin ve destek alamaz. sonunda ısrarcı schmidt'i kendi başına bırakmaya mücadele eden komutan bütün sorumluluğun kendisinde olduğunu söyleyerek kurtarma hareketına yardımcı olabilecek ne bir araç ne de bir gereç verir.

schmidt civar köylerin birisinden her tarafı dökülen tahta bir araba ile bir at ödünç alarak 12 mayıs sabahı 01.00'da sivillerden oluşturduğu bir ekiple dağın yolunu tutar.

yukarıya vardığında yaşlı, hasta ve ayakta olan rahip ve rahibelere aşağıya inmeleri için yardım getirdiğini ve kendisiyle gelmeleri için rica eder.
zahmetli bir iniş başlar ve dağın kuzey yamacına saat 07.00 sularında sağ salim varılır.

alman makamları onbaşı schmidt'e herhangi bir nişan ya da ödöl vermezler.
fakat kurtarılan bütün rahip ve rahibeler namına, yaşlı bir rahibe kendisine gösterdiği cesaret, asil davranışı, karşılıksız iyiliği için boynuna yüzyıllık altın bir madalya takar...

onbaşı eugen schmidt'in nerede yattığı bilinmiyor.

wladyslaw "wladek" szpilman.

5 aralık 1911 de doğmuş. ve 6 haziran 2000 senesine kadar da yaşamış.

polonyalı bir piyanist... belki de reklamı bol yapılan sanat çevrelerinde sesi pek duyulmamış. ama pek çok klasik ve popüler bestesi var.

ikinci dünya savaşından ve soykırım vahşetinden kurtulabilen ender insanlardan biri. bunu yazmış olduğu hatıralarından öğreniyoruz.

1998 yılında ülkesi tarafından 'polonia restituta' nişanı ile onurlandırılmış.

1930'ların başlarında varşova ve berlin'de piyano dersleri aldı. 1933'lerde hitler iktidara geldiğinde yeniden varşova'ya döndü. ve yukarda da belirttiğimiz gibi, besteleri ile pek ünlü oldu polonya'da. viyolonist bronislav gimpel'e turnelere katıldı. 1935'lerde polonya radyosunda klasik ve jazz müziği çaldı. 1939'un sonbaharında almanların varşova'yı işgal ettikleri güne kadar...

sanırım roman polanski'nin 'piyanist' isimli filiminden bu sahneyi hemen hatırlıyacaksınız. dışardaki patırtı ve gürültülere rağmen piyanosunun başından ayrılmamakta inat eden ince zarif bir adam. ve sonunda stüdyoda camlarını pencerelerini, etrafı dağıtan bir patlama.

nazilerin polonya'yı işgal etmelerinden hemen sonra organize ettikleri gettolarda, öteki insanlardan tecrit edilen yahudilerin arasına ailesi ile birlikte szpielman da katılır. yahudi olduğu için zorunlu olarak. burada kahve ve lokantalarda piyano çalmaya devam eder.

toplama kamplarına sevkiyat başlar. ve yahudiler sürüler halinde trenlere bindirilerek yaşamlarının son duraklarına sevk edilirler. szpilman, hatıralarında da bahsettiği gibi, biraz da dostlarının yardımı ile ailesinden ayrı düşmek pahasına kaçar ve saklanır. sürekli kaçış ve saklanışını polanski bize szpilman'ın *Śmierć Miasta* (bir şehrin ölümü) isimli hatıra kitabı ile birebir örtüşerek nakleder.

bir evde saklanırken karşılaştığı alman subayı wilm hosenfeld ile olan ilişkileri hatıralarında en ince ayrıntısına kadar anlatılır. wilm hosenfeld vahşi bir savaş makinasını kuran, sürükleyen, dünyayı ve insanlığı yerlerinden oynatan o büyük ve korkutucu çarklarından biri olmaktan çok, savaşın ve onun vahşetinin zaman zaman dışında kalmayı başaran bir insan..

bir adam...

böyle bir adam...

insanlara ve bilhassa yahudilere yardım elini uzatarak ve norm dışına düşerek kendisini tehdit eden otoriteye rağmen kurtarabildiği bir sürü musevi arasında müzisyen szpilman da vardır.

savaştan sonra ruslara esir düşen alman subayı

hosenfeld'i polonya hükümetinin ve szpilman'ın bütün gayretlerine rağmen esir kampıdan kurtarmak mümkün olmaz.

wilm hosenfeld 13 ağustos 1952'de saat 10.00 da esir kampında kalp yetmezliğinden ölür.

geç te olsa bir kadirbilirlik örneği olarak wilm hosenfeld'e polonya cumhurbaşkanı tarafından ekim 2007

tarihinde, polonya'nın en yüksek nişanı olan polonia restituita'nın şövalye hacı nişanı verilir.

şubat 2008'de ise yad vashem
(soykırımda yitirilenlerin anısına kurulmuş bir yahudi
kuruluşu) wilm hosenfeld'ü חסידי אומות העולם
Chassidey Umot HaOlam nişanı ile onurlandırır.
–milletlerin içinde dürüst (müstakim) olanlar–

*bu nişan yad vashem tarafından 24.358 kişi ya da
kuruluşa verilmiştir. bir fikir verebilmesi bakımından;
bunların arasında:
necdet kent, selâhattim ülkümen, namık kemal yolga ve
behiç erkin de bulunmaktadır.*

wotan

tanrılar tanrısı wotan bütün yerlerin ve ülkelerin en güzeli olan walhalla'da otururdu. oraya esrareniz gökkuşağı köprüsü bifrost'u geçtikten sonra girilirdi. koruyucu heimdall gece gündüz gözünü kırpmadan nöbet tutardı. ve kulakları o kadar hassastı ki otların büyümesini bile duyardı.

wotan'nın omuzlarında iki karga otururdu. hugin – düşünce ve munin – hafıza. diğer tanrılar eğlenip içerlerken wotan saltanat tahtında düşünce'nin ve hafıza'nın ona anlattıklarını dinler ve bunlar hakkında kafa yorardı.

wotan çok bilge olduğu halde yine de halen bilginin peşinde koşardı. bir gün bilge mimir'in koruduğu bilgeliğin pınarına uğradı ve bir yudum su istedi bilgelik pınarından. mimir “bana karşılığında ne verirsın” diye sordu. tanrı wotan mimir'in kalbinin istediği herhangi bir şeyi verebileceğini söyledi. “bilgelik daima acının karşılığı olarak edinilebilir” dedi mimir. “eğer bir yudum pınarın suyundan içmek istiyorsan bana bir gözünü vermelisin” bu çok zor olan teklifi wotan kabul etti ve bir gözünü verdi ve bir yudum bilgelik pınarının suyundan içti. daha sonra bu bir yudumla kazandığı bilgeliği bütün insanlarına dağıttı...

bu hazin bir hikayedir.

dünyanın üstünde bu soğuk topraklarda kendilerine sakson diyen bir kabile, bilgelik için bir gözünü bile feda etmeye razı olan tanrıları ile beraber yaşarlardı..

ne var ki carolus magnus, dünyanın bir başka cihetinden kılıç, ateş ve şiddetle ve belki de bugünkü deyimiyle, bir soykırım hevesi ile o topraklara getirdiği, bir başka tanrının; “isa'nın sözü”nü bu insanlara dayatmak istemesi onları neredeyse dünya üzerinden yoketmiştir...

herhalde artık istedikleri vakit kendilerine benzer tanrıları yaratanların da ve istedikleri zaman onları ortadan kaldıranların da, insanoğlu olduğuna hükmetmek lazım. zira insanlar bütün insanlara bilgeliği dağıtmak için bir gözünü veren bir tanrıyı, kendi benliklerini ispatlamak için çarmıha gerdikleri bir başka tanrının öğretileri ya da kendilerine göre yonttukları tahta tanrılar için pekala ortadan kaldırabiliyorlar.

insanlar icat ettikleri ve daha sonra katlettikleri tanrılar kadar yüce ruhlu ya da sefildirler.

Halil Lutfi Dördüncü..

Cumhuriyet'in ilk yılları...
Tan Matbaası'nın sahibiydi.
Bab-ı Ali'nin gördüğü "en cimri" patrondu.

Bir gün Cemal Kutay'ı köfteciye götürür Halil Lutfi...
Kutay'ın ağız kulaklarında... Kolay değil, cimri patron
yemeğe götürüyor.
Yerler, içerler. Sonradan gerçeği öğrenir Kutay... Meğer
köfteci, Lutfi'nin kiracısıymış... Özel anlaşma yapmış,
"hesabın yarısını öderim" diye.

Vala Nureddin anlatıyor...
"Sirkeci'deki Hüdadan Lokantası'ndayım. Baktım, Halil
Lutfi bir masada yemek yiyor. Şaşıtm tabii... Garsonu
çağırdım, sordum, 'Nasıl kıyıyor paraya?' Garson
gülümsedi... Meğer, lokanta sahibi Halil Lutfi'nin
arkadaşıymış... Yemeğini sefertasıyla getirir, orada
ısıttırmış...
Sadece su ve ekmek parası ödermiş..."

Tahir Kutsi Makal da, Halil Lutfi'nin yanında çalışan
gazetecilerden... Hakkaya batırmış kalemini, düşünüyor,
ne yazayım diye...
O sırada Halil Lutfi gelir, "Niçin yazmıyorsun?" diye
sorar... Makal, "düşünüyorum efendim" der... Bu cevabı
duyan Halil Lutfi basar fırçayı,
"Önce düşün, sonra kalem hakkaya batır! Bak mürekkep
boşuna kuruyor, yazık."

Türkiye'nin gelmiş geçmiş en önemli polis
muhabirlerinden Doğan Katircioğlu anlatıyor...
Bir yaz günü. Evinin çatısında tamirat yapacak Halil Lutfi.
Usta gelir, anlaşılır. 5 lira... Usta çalışır, bitirir. Parasını
almaya gelir. Halil Lutfi "bak evladım" der ustaya, "bu

zarfın içindeki 5 lira senin. Ama şimdi değil... Kış gelsin. Çatı akmazsa, paranı alırsın."

Cebinde akrep vardı Halil Lütfi'nin... Ama mangal yürekliydi... Baş "hükümet"le derde girenlere bile kapısını açardı korkmadan ...
Biri de Aziz Nesin. Hapisten çıkınca, iş verdi ona...

Evet, pinti adamdı Halil Lütfi... Ama harbi adamdı aynı zamanda...
Kimseye borçlu gitmedi bu dünyadan göçerken... Ve müthiş bir iş yaptı gitmeden... Malı mülkü çoktu. Çocuğu yoktu. Kiracısı olan bir ailenin oğlunu evlat edindi... Her şeyini ona bıraktı. Atatürk sevgisini de...

Çünkü müthiş Atatürkçü'ydü...
O da Selanikli'ydi.
Bir gün Gar'da karşılaştı Gazi'yle... Dedi ki Gazi, "Yahu Lütficiğim, bak matbaan var, zenginsin, neden hâlâ 3'üncü mevkide seyahat ediyorsun?"
Lütfi cimriliğine yakışır şekilde, yapıştırdı cevabı, "4'üncü mevki yok ki efendim, ne yapayım..."
Gazi kahkahayı patlattı, "Senin soyadın Dördüncü olsun" dedi.

Hani şimdi AKP'liler tarafından mahkemeye verilecek olan 82 yaşındaki Fethi Dede var ya...
İşte o Fethi Dede, bu Halil Lütfi'nin evlatlığı...
Fethi Dördüncü.
Yaşlı diye Erbakan'ı kurtaranlar, aynı yaştaki bir adamı içeri tıkmaya çalışıyor.

Çağrım bütün Bab-ı Ali'ye...
Bu yaşlı adam, soyadı Mustafa Kemal tarafından konulmuş, onlarca yurtsever gazeteciye iş vermiş, bu kadar cimriyken gariban bir ailenin çocuğunu evlat edininp,

tüm servetini ona bırakacak kadar gönlü bonkör,
Atatürkçü bir basın patronunun "emaneti" bize...
Sahip çıkın kardeşim.

Başbakanımız Yunanistan ziyaretinde Selanik'e,
Atatürk'ün doğduğu eve uğradı, malum. Anı defterine bir
şeyler yazacaktı ki... Fethi Dördüncü'nün yazdıklarını
gördü, beyninden vurulmuşa döndü. Görevlilere esti
gürledi, "Bunlara nasıl izin veriyorsunuz" diye çıkıştı. O
sayfayı kopardı. İktidar partisini Atatürk'e şikâyet eden
satırların yazarı, 1930'lardan 1960'lara Türk basınına
damgasını vurmuş gazete patronlarından Halil Lütfü
Dördüncü'nün evlatlığı : Fethi Dördüncü..

Halil Lütfü, iktidar provokasyonu baskına uğrayan ünlü
Tan gazetesi ve matbaasının sahiplerinden. Serteller
ülkeyi terk edince tek sahibi olarak kalır gazete ve
matbaanın. 1955'te Yeni
Gazete'yi çıkarır.

Hastalık derecesindeki pintiliğiyle ünlüdür. Rifat Ilgaz,
yıllarca Tan'da karın tokluğuna 'mürettip' (dizgici) ve
'musahhih' (düzeltmen) olarak çalışmıştır. Bir gün kapıcı,
"Patron odasında, komada" der. Halil Lütfü yemek
zehirlenmesinden komaya girmiş. Ilgaz, "Yanlışlık olmuş,
patron paraya kıyıp da yemek yemez ki zehirlensin!" der.
Başkasının ısmarladığı söylenince ikna olur. Babiâli'nin en
ucuz doktoru çağrılır. Doktor hastaya bakar, "Bir
yumurta, çabuk!" der. Yemek zehirlenmeleri için en etkili,
ucuz ilaç, yumurta akı içirmektir hastaya. Müdahale sonuç
verir, patron gözlerini açar. Serüveni zamanın en ünlü
mizah dergisi Dolmuş'ta yazan Rifat Ilgaz, sonunu şöyle
bağlar: "Yumurta kırıldı. Doktor yumurtanın akını bir
bardağa akıttı. Sayın patron açtı birden gözlerini, 'Ahmet,'
dedi, 'yumurtanın sarısını sonra isterim senden, bir
bardağa koy sakla!"

Dördüncü hakkında bir hikâye daha: Matbaa çalışanlarından birine, neden küçük adımlarla yürüdüğünü sorar Halil Lütfü. "Uzun adım atmaya bak! İki adım yerine bir adım atarsan, altı ay giydiğin ayakkabıyı da bir sene giyersin." Adam teşekkür eder, ama "ayakkabımdan size ne" diye de sorar. Yanıt: "Bana ne senin ayakkabından... Ama muşambaları yeni döşettim. Sen altı ay giyeceğin ayakkabıyı bir senede eskitirsen, ben de bu muşambaları bir senede eskitirim!"

Sarıkız Efsanesi..

Sarıkız, Çanakkale iline bağlı Ayvaciğın bir köyünde ailesi ile yaşarken,küçük yaşta annesi vefat eder. Babası Sarıkıza "biliyorsun anneni çok severdim, burada çok hatırası var, anneni unutmam zor oluyor. Buradan göçelim" der ve Kazdağlarının eteğindeki Güre köyünün yakınlarındaki Kavurmacılar köyüne gelerek yerleşirler. Burada çobanlık yaparak geçimlerini temin ederler. Köyde çok sevilirler. Köyün yaşlıları, gençleri Sarıkızın babasına akıl danışır. Köylüler onun ermiş olduğunu düşünürler. Aradan yıllar geçer Sarıkız büyür güzel bir kız olur. Babası da yaşlanır. Aklında hep hacca gitme fikri vardır. Hacca gidebilmek için namazında niyazında sürekli Allah'a yalvarır. Sarıkız babasının bu isteğini yerine getirmesi için onu teşvik eder. Babasına artık büyüdüğünü kendisine bakabileceğini, daha fazla yaşlanmadan hacca gitmesi gerektiğini söyler. Babası kızını komşusuna emanet eder, hacca gider. O zamanlar hacca gitmek şimdiki gibi değil, belki altı ay, belki de daha fazla, yaya gidiliyor.

Babası hacca gittikten sonra, köyün delikanlıları, Sarıkıza talip olurlar. Sarıkız hiçbirine yüz vermez. Onlar da dedikodu yaparak Sarıkıza iftira ederler.

Baba hacdan dönünce kimse yüzüne bakmaz, selamını almazlar. Sarıkızı teslim ettiği komşusuna bunun sebebini sorduğunda, Sarıkızın kötü yola düştüğünü söyler. Baba günlerce düşünür. Adet olan hac hayrını da yapamaz. Köyde yaşayabilmesi için namusunu temizlemesi gerekmektedir. Fakat çok sevdiği kızını öldürmeye kıyamaz. Yanına aldığı birkaç kazla, kızını, kazdağının zirvesine götürüp oraya bırakır. Orada yabani hayvanlara yem olacağını düşünür.

Aradan yıllar geçer. Bayramiç tarafından gelen yolcuların dağda yollarını kaybettiklerinde, darda kaldıklarında kendilerine sarı bir kızın yol gösterdiğini, yardım ettiğini söylerler. Kazlarının olduğunu, hatta bunların bir gün Bayramiç ovasına inerek çiftçilerin mahsulüne zarar verdiğini, köylülerin bu durumu Sarıkıza söylemeleri üzerine, Sarıkızın eteğine doldurduğu taşları saçarak, bir avlu oluşturduğunu, kazlarında artık aşığılara inmediğini söylerler. Kaz avlusu diye anılan bu alanın duvar kalıntıları günümüzde bile gözükmektedir.

Bu hikayeleri dinleyen baba, bunun Sarıkız olabileceğini düşünür. Dağın yolunu tutar, zirveye vardığında, duvarlarla çevrili kazların bulunduğu bir alanla karşılaşır. Kızını bugün Sarıkız tepe diye anılan yerde bulur. Sarıkız, babasını gördüğüne sevinir. Ona saygı gösterir, hürmet eder. Babası namaz kılmak için abdest almak ister. Sarıkız, abdest alması için babasının eline su döker. Babası suyun tuzlu olduğunu söyler. Sarıkız aceleden yanlışlıkla denizden aldığını söyler ve testisini vadilere doğru uzatır. Yeni doldurduğu suyu babasının eline döker. Babası buz gibi tatlı suyu tadınca kızının erdiğini anlar. O sırada siyah kara bir bulut gökyüzünü kaplar, Sarıkız kaybolur. Babası kızının erdiğine, sırrının açığa çıkması nedeniyle kaybolduğuna kanaat getirir. Kızına iftira edildiğini anlar ve köylülere beddua eder. Bugün Kavurmacılar köyünde yaşayan kimse kalmamış, muhtar, köy mührünü, yaşayan kimse kalmadığı için Kaymakamlığa teslim etmiş ve köyün adı kütükten silinmiştir. Sarıkızın babası üzüntü ile tepelerde dolaşırken bugün Baba tepe denilen yerde ölür. Yöre halkı Sarıkıza ve babasına dağın yassı taşlarını üst üste koyarak mezar yaparlar. Sarıkızın mezarının olduğu tepeye Sarıkız tepe, Babasının bulunduğu tepeye Baba tepe derler. Yöre halkı her yıl ağustos ayında Sarıkızı ve babasını anmak için buralara çikarlar.

bu da geçer ya hu

Dervişin biri, uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra bir köye ulaşır. Karşısına çıkanlara, kendisine yardım edecek, yemek ve yatak verecek biri olup olmadığını sorar. Köylüler, kendilerinin de fakir olduklarını, evlerinin küçük olduğunu söyler ve Şakir diye birinin çiftliğini tarif edip oraya gitmesini salık verirler. Derviş yola koyulur, birkaç köylüye daha rastlar. Onların anlattıklarından, Şakir'in bölgenin en zengin kişilerinden birisi olduğunu anlar. Bölgedeki ikinci zengin ise Haddad adında bir başka çiftlik sahibidir. Derviş, Şakir'in çiftliğine varır. Çok iyi karşılanır, iyi misafir edilir, yer içer, dinlenir. Şakir de, ailesi de hem misafirperver hem de gönlü geniş insanlardır... Yola koyulma zamanı gelip Derviş, Şakir'e teşekkür ederken, "Böyle zengin olduğun için hep şükret." der. Şakir ise şöyle cevap verir: "Hiçbir şey olduğu gibi kalmaz. Bazen görünen, gerçeğin kendisi değildir. Bu da geçer..." Derviş, Şakir'in çiftliğinden ayrıldıktan sonra bu söz üzerine uzun uzun düşünür. Birkaç yıl sonra, Derviş'in yolu yine aynı bölgeye düşer. Şakir'i hatırlar, bir uğramaya karar verir. Yolda rastladığı köylülerle sohbet ederken Şakir'den söz eder. "Haa o Şakir mi?" der köylüler, "O iyice fakirledi, şimdi Haddad'ın yanında çalışıyor." Derviş hemen Haddad'ın çiftliğine gider, Şakir'i bulur. Eski dostu yaşlanmıştır, üzerinde eski püskü giysiler vardır. Üç yıl önceki bir sel felâketinde bütün sığırları telef olmuş, evi yıkılmıştır. Toprakları da işlenemez hale geldiği için tek çare olarak, selden hiç zarar görmemiş ve biraz daha zenginleşmiş olan Haddad'ın yanında çalışmak kalmıştır. Şakir ve ailesi üç

yıldır Haddad'ın hizmetkârıdır. Şakir, bu kez Derviş'i son derece mütevazı olan evinde misafir eder. Kıt kanaat yemeğini onunla paylaşır... Derviş, vedalaşırken Şakir'e olup bitenlerden ötürü ne kadar üzgün olduğunu söyler ve Şakir'den şu cevabı alır: "Üzülme... Unutma, bu da geçer..."

Derviş gezmeye devam eder ve yedi yıl sonra yolu yine o bölgeye düşer. Şaşkınlık içinde olan biteni öğrenir. Haddad birkaç yıl önce ölmüş, ailesi olmadığı için de bütün varını yoğunu en sadık hizmetkârı ve eski dostu Şakir'e bırakmıştır. Şakir, Haddad'ın konağında oturmaktadır, kocaman arazileri ve binlerce sığırı ile yine yörenin en zengin insanıdır. Derviş eski dostunu iyi gördüğü için ne kadar sevindiğini söyler ve yine aynı cevabı alır: "Bu da geçer..."

Bir zaman sonra Derviş yine Şakir'i arar. Ona bir tepeyi işaret ederler. Tepede Şakir'in mezarı vardır ve taşında şu yazılıdır: "Bu da geçer." Derviş, "Ölümün nesi geçecek?" diye düşünür ve gider. Ertesi yıl Şakir'in mezarını ziyaret etmek için geri döner; ama ortada ne tepe vardır ne de mezar. Büyük bir sel gelmiş, tepeyi önüne katmış, Şakir'den geriye bir iz dahi kalmamıştır...

O aralar ülkenin sultanı, kendisi için çok değişik bir yüzük yapılmasını ister. Öyle bir yüzük ki, mutsuz olduğunda umudunu tazelesin, mutlu olduğunda ise kendisini mutluluğun tembelliğine kaptırmaması gerektiğini hatırlatsın... Hiç kimse sultanı tatmin edecek böyle bir yüzüğü yapamaz. Sultanın adamları da bilge Derviş'i bulup yardım isterler. Derviş, sultanın kuyumcusuna hitaben bir mektup yazıp verir. Kısa bir süre sonra yüzük sultana sunulur. Sultan önce bir şey anlamaz; çünkü son derece sade bir yüzüktür bu. Sonra üzerindeki yazıya gözü takılır, biraz düşünür ve yüzüne büyük bir mutluluk ışığı yayılır: "Bu da geçer" yazmaktadır. Bu da geçer Ya Hû

'Bu da geçer Ya Hû' sözünün aslı bundan bin küsur sene önceye, Bizans dönemine uzanır. Bizanslılar, fena bir işe uğradıkları zaman 'Bu da geçer' mânâsına gelen 'k'afta ta perasi' demektedirler. İbare, Selçuklular zamanında İran taraflarına geçer; ama Farsçalaşıp 'in niz beguzered' olur; Osmanlılar devrinde Türkçe söylenip 'bu da geçer' yapılır. Derken, tekkelerde ve dergâhlarda da benimsenir ve sonuna 'Ya Allah' mânâsına gelen bir 'Ya Hû' ilave edilip 'Bu da geçer Ya Hû' haline gelir. Ve son olarak bunla alakalı olduğu için hoş bir tasavvuf eseri...

celâliyle zâhir olsa, bu da geçer be yâ hu...
cemâliyle âyan olsa, bu da geçer de yâ hu...
bî karardır felek, daim döner durmaz bir an,
dursa bir an, ne yer kalır ne gök kalır be yâ hu...
kâh-ı zulmet, kâh-ı envâr birbir ardın devreder,
kâh-ı lütuf, kâh-ı kahır, ondan olur be yâ hu...
imtihan için oluptur daima neş'e, azâb
sen, "sen"i bilmek içindir, kahır lütfu be yâ hu...
fâniya vird-i daim et bu sözü her zaman,
gece gündüz hatırından hiç çıkmasın be yâ hu
celâliyle zâhir olsa, bu da geçer be yâ hu...
cemâliyle âyan olsa, bu da geçer de yâ hu...

lütfi filiz

Unutulmuş bir kahraman

üçüncü dünya savaşını engelleyen adam.

stanislaw petrow; 70 yaşında, bir sovyet savaş pilotunun oğlu, uçaksavar birliğinden emekli yüzbaşı. 1983 senesinde soğuk savaş neredeyse doruk noktasına doğru tırmanır. sovyetler yetmişli senelerin

ortalarından beri 400'den fazla ss-20 roketini (saber) zaten devreye sokmuşlar. lakapları da: "avrupa'nın korkusu". bunların üçte ikisi avrupa'ya doğru çevrilmişti. hedefler: londra, paris, bonn, berlin vs. gibi büyük kentlerdi. her roket bir megaton kuvvetinde patlayıcı başlık taşıyordu; yani 1945'te hiroşima ve nagasaki'ye atılan "fat man" den elli kez daha fazla.

1983 senesi baharında ulm'da bir gurup doktor ve teknisyen şehirlerine düşecek olan böyle bir ss-20 roketinin saniyenin binde birinde yüzlerce metre çapında bir ateş topu oluşturacağını, şehir merkezinin tamamen yerle bir olacağını ve münster katedralinin bulunduğu yerde onlarca metre derinliğinde bir kraterin oluşacağını hesaplarlar. hatta merkezden dört kilometre çapında bir daire içersinde bütün binaların oyun kartları gibi devrilip yok olacağını ve bilançonun da 123.000 ölü ve 80.000 ağır yaralıyla kapanacağını hesabederler.

moskova her an bir atom saldırısı bekliyordu.

batı ise rusların bu silahlanma tehdine karşın avrupa'ya pershing II füzelerini yerleştirir. amerika'da halen sopayı elinde tutan 40. başkan reagen ise 1981'de rusları –şer imparatorluğu'nu ancak bu şekilde dize getirmeyi planlar.

hava gittikçe daha da kızışır ve moskova amerika tarafından her an başlatılabilecek sürpriz bir saldırının beklentisi içersine girer. sovyet lideri yuri andrapov amerika'nın ilk saldıran olacağı fikrine kuvvetle inanır. bundan dolayıdır ki daha önceden görev yaptığı rus gizli servisinde daha o zamanlar "RJAN"³ isminde bir operasyon başlatır. kgb'de yirmidört saat ara vermeden, yüksek rütbeli memur ve subayların yürüttüğü bu operasyonda; ajanlar, geceleri büro katlarında sönmeyen ışıkları, devamlı bir yerlerde depolanan yiyecek maddelerini, postada dolaşan şaibeli mektup ve yazıları hep bir saldırı hazırlığının işaretleri olarak bir tarafa kaydediler.

yüzbaşı petrow'un nerede çalıştığından, ne iş yaptığından ailesinin ve yakınlarının haberi yoktur. bayan raissa ve iki küçük çocuk bu konuda ona hiçbir zaman soru sormazlar. 25 eylül 1983 günü petrow karısına ve iki çocuğuna veda ederek evden ayrılır. çünkü saat ikide serpuhov-15'te vardiyası başlamaktadır. burası moskova'nın 90 kilometre güneyinde ve hiç bir haritada kaydı olmayan bir yerdir. hava savunma birliklerinin kurup yerleştikleri kapalı bir şehir. burada uydu destekli füze-savunma sistemi "oko" da petrow görev yapmaktadır.

düşman bizden önce ölmeli- soğuk savaşın mantığı.

yüzbaşı rütbesinde olduğu halde petrow aslında subay değil de sivil statüdedir. mühendislik okumuştur." o gece orada komutanın aptal bir subayda değil de bende olmasından dünya mutlu olmalıdır" diye açıklar petrow, daha sonraları. belki de o anda bir subay tamamen başka bir karar verebilirdi; kurallara uygun ve fakat dolayısıyla yanlış. halbuki petrow tamamen duygularına inanarak hareket etmişti.

---

³Raketno-Yadernoe Napadenie.

“oko” nun erken uyarı sistemi o sıralarda tabii oldukça sınırlıdır. aslında uydu sistemleri klasik bir radar sisteminden on dakika daha önce uyarırlar ama yinede karşı taraftan gelen bombaları karşılamak, durdurmak “oko” yu oldukça zorlardı. ama hiç olmasa karşı darbeyi daha erken başlatabilir ve karşı tarafın milyonlarını kendikilerinden bir kaç dakika sonra dahi olsa yokedebilirlerdi.

amerikalılar erken uyarı sistemleri üzerinde çalışmalarını sürdürürken ruslar da aradaki farkı kapatmak için deli gibi çalışırlar. bu şekilde 1971’lerde serpuchow-15’in antenleri ve “oko” sistemi devreye girer. petrow işin başlangıcından beri burada vazifededir. bütün bilgisayar programlarını o hazırlar. ve yeni sistemin kullanma talimatları ve el kitaplarını. bu onun her zamandan hayal ettiği bir iştir. “kozmosla görülebilir şekilde içli dışlı olabileceğimi öğrendikten sonra o kadar mutlu olmuştum ki!”

sirenler apokalipte’nin başlangıcını çalıyorlar.

fakat 29 ekim günü rüya bir karabasana dönüşür. geceyarısından biraz önce sirenler çalmaya başlar ve petrow’un önündeki otuz metrelik ekranda kırmızı harflerle: START yazısı belirir. sistem bir amerikan üs’sünden bir atom roketinin fırlatılmasını alıgalar. bir seneden beri yörüngeye yerleştirilmiş olan casus uydu kosmos 1382 apokalipte’nin başladığını bildirir. böylece rusya’nın herhangi bir yerine füzenin düşmesi için 25 dakikalık geri sayım başlar. serpuchow-15’in kontrol merkezinde çalışan 200 çift göz yüzbaşı petrow’a dikilir. o sıralarda bir atom harbinin olacağı değil ihtimal dahilinde, aksine oldukça kesindi. rus karşı casusluk birimi nato’nun “able archer 83” kod adlı manevralarını ekim’de başlatacaklarını ve bunun bir atom savaşı

simülasyonu olacağının istihbaratını yaparlar. moskova'daki büyük başlar ise bunu bir atom harbi başlangıcının kanıtı olarak algırlarlar.

tetikteki parmakların ne kadar gergin ve sinirli olduğunu biraz olsun anlayabilmek için eylül ayında rusların düşürdükleri bir güney kore yocu uçağı olayını hatırlamakta fayda var. aslında kore hava yolları, uçuş no 007 tamamen yanlışlıkla rus hava sahasına girmişti ama moskova hiç tereddüt etmeden savaş uçaklarına ateş emrini vermiş ve 296 yolcu hayatını pisi pisine kaybetmişti.

yanlış alarm ya da hepten yokoluş

petrow sukunetini muhafaza eder. oturduğu yerden kalkar. onu şimdi bütün çalışanları görmelidir. paniği önlemesi lazımdır. bağırır: "oturun yerlerinize! işinize devam edin!"

o anda petrow nükleer çatışmadan dolayı ne kaybedilebilecek milyonlarca kurbanı düşünür ne de ailesini. bir çay kaşığı hikayesini harırlar.. hiç kimse bir kova suyu bir çay kaşığı ile yavaş yavaş boşaltmayı aklına getirmez. amerika savaşı başlatmak için rusyaya hiç bir zaman bir tek füze atmaz. bir nükleer savaş; eğer başlatılacaksa mutlaka yüzlerce imha edici roketin aynı anda fırlatılmasıyla gerçekleşir. o olayı böyle öğrenmişti. "tabii, yine de ilk anda o kadar da kendimden emin değildim" der petrow.

sonra üstlerini telefonla arar." yanlış alarmdı" diye rapor verir. hatta bir hışırdama olur telefon hattında. "anlaşıldı!" petrow ahiziyeyi daha yerine koyar koymaz sirenler tekrar çalmaya başlarlar: kosmos1382 bu sefer ikinci bir roket saldırısı bildirir ve biraz sonra üç tane daha.. serpuchow-15'te bütün sistemler saat gibi

çalışmaktadırlar. hiç bir hata yoktur. fakat petrow onaltı dev kasa içersinde tıkırdayan dev bilgisayar sistemine itimat etmez. " biz onlardan daha akıllıyız" der. "zira onları yapan bizleriz."

750 milyon ölü, 340 milyon yaralı – bir atom harbinin bilançosu.

o geceki kadar dünya hiçbir zaman bir atom savaşının eşiğine bu kadar ve tehlikeli bir şekilde yaklaşmamıştı, diye sonradan anlatır amerikan silahsızlanma şefi ve bugünkü world security institute'un müdürü bruce blaire. "yüksek sovyet şürası eğer bir saldırı hakkında bilgilendirilseydiler ve bir kaç dakika içersinde bir karar verme zorunda kalsa idiler, bu karar hemen ve anında bir karşı intikam saldırısı emri olurdu." o zamanlar artık rusyayı hasta yatağından idare eden andropov mutlaka kırmızı düğmeye basar ve gerçek bir nükleer savaş provoke edebilirdi.

1983'te eğer böyle bir atom harbi gerçekleşseydi, 5000 atom başlıklı füze kuzey amerika'nın kalabalık kentlerine, avrupa ve asya'nın diğer bir çok meskun yerlerine isabet ederek 1124 şehri, 100.000 nüfusu olan yerleşim yerlerini yeryüzünden silerdi. cambridge-medical hugh middleton'un hesabına göre 750 milyon ölü ve 340 milyon yaralı..

fakat stanislaw petrow sayesinde iş buraya kadar hiç gelmedi. kısa bir kaç dakika sonra radar sistemleri petrow'un haklı olduğunu bildirdiler. yanlış alarm... büyük bir olasılıkla bulut formasyonlarından yansıyan ışıkların yanıltmasıyla alarm sistemi yanlış alarm vermişti. ve bu yansımayı kosmos 1382 bir roket ateşlemesi olarak algılamıştı.

idare tarafından ihtar. can düşman tarafından onurlandırma.

olay gizli tutulduğundan petrow karısı raissa'ya dahi beş hayalet roket olayını hiçbir zaman anlatmadı. çok daha sonra 1998'de petrow'un kumandanı general juri wotinzew olayı kamu oyuna açıkladı. fakat raissa maalesef 1997'de kanserden vefat etmişti.

petrow şimdilerde moskova'nın dışında frjasino'da oturuyor. yalnız ve tek başına. mutfak duvarında, meryem ana resminin yanında duvarda bir yıldız haritası. "halen bir şeyler beni son derecede etkiliyor" diyor kalın kaşlı bembeyaz saçlı bu adam "kozmosa baktıkça..."

yaptığı kahramanlık için petrow'a hiç bir ödül verilmedi. aksine rapor defterine olayı doğru dürüst geçirmediği için bir de ihtar aldı idare tarafından. onurlandırma daha sonraları geldi. Hem de düşman cephesi tarafından. olayın duyulmasından sonra avrupa'dan amerika'dan ve dünyanın dört bir tarafından teşekkür ve takdir mektupları yağdı frjasino'ya. bir ingiliz hanımefendi yarım kilo kahve gönderdi. bir amerikalı bedava ingilizce kurs. ve hollywood'lu kevin costner de 500 dolar. petrow daha sonra new york'a geldiğinde kendisine "dünya hemşerisi ödülü" verildi.

Stanislav Yevgrafovich Petrov (Станислав

Евграфович Петров)

7 eylül 1939 vladivostok – 19 mayıs 2017 fryazino

Hubert Rochereau

«Birinci Dünya Savaşı» nda Fransa'nın kaybettiği milyonlarca kurbandan biri.

Subay Rochereau Belçika'da Loker köyünde vuruldu..Bir gün sonra, bir İngiliz sahra hastanesinde 21 yaşında öldü...

26 Nisan 1918...

Bu nerdeyse 96 yıl önceydi..

Ancak Rochereau'nun odası o zamandan beri hiç değişmemiş..

Ailesi, odasına o cepheye gittiğinden beri hiç dokunmamış, olduğu gibi bırakmış.. Masanın üzerinde bir paket sigara ve özel eşyaları, yanda ise güvelerin kemirdiği üniforması...

Anne ve baba otuzlu yılların sonunda evlerini satmak zorunda kaldıklarında, satın alandan bu odaya ve içindekilerine; genç oğullarının anısına hürmeten **500 sene içinde** dokunmamak şartı ile satmışlar..

Alıcı halen bu anlaşmaya uyuyor..

Yatağın üzerinde tığ işi bir yatak örtüsü ve üzerinde tüylerle süslü bir asker şapkası..
Hubert Rochereau'nun odasında zaman sanki durmuş gibi... 96 senden beri..

Oğullarının hatırasını hep taze tutmak için, cepheye çağırıldığında, anne ve babası Hubert odayı nasıl bıraktı ise aynen o şekilde muhafaza etmişler..

Tahta bir elbise askısında artık güveler tarafından kemirilmiş üniforması..

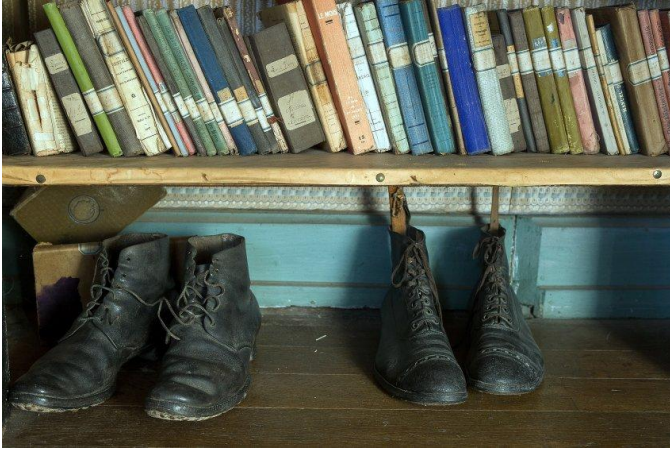
Anne ve baba otuzlu yılların sonunda evlerini satmak zorunda kalmışlar ve alıcıdan satın odaya ve içindekilerine; genç oğullarının anısına hürmeten **500 sene içinde** dokunmamak şartı ile satmışlar..

Yatağın üzerindeki süslü asker şapkası ise Rochereau'nun Saint-Cyr askeri okulundan mezun olduğunun bir nişanesi...

Yatağının üzerinde ayrıca bir çerçeve; içersinde fotoğraflar ve yan tarafta kitaplığı...

Kitaplığının altında ise ayakkabıları... Düzgün ve temiz....

Oturdukları ev Fransa'nın ortasında, bin hanelik küçük Belâbre köyünde...

Alıcılar ise halen verdikleri sözü tutuyorlar... Oda ilk günkü gibi...

Gece masasının üzerinde bir bardak içersinde solmuş çiçekler.. Yanmış bir mum..

Ve duran zamanı gösteren bir saat...

Rochereau «Birinci Dünya Savaşında» Flandres'da cephede düşen 580.000 askerden sadece bir tanesi idi.. Fransız hükümeti Rochereau'yu «Croix de Guerre» madalyasıyla ödüllendirdi (!)..

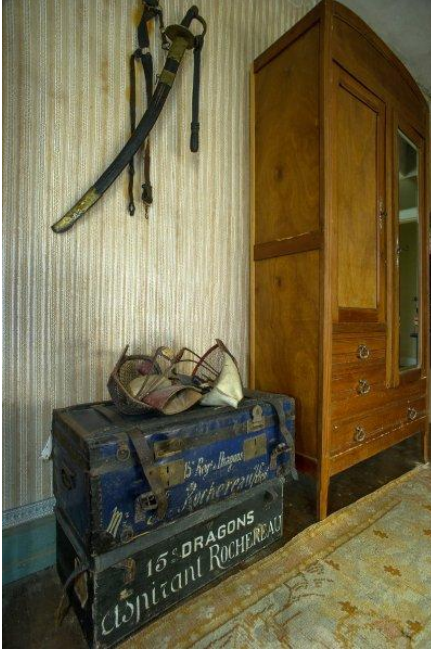
Yazı masasının üstünde fotoğraflar ve resimler.. Solda bir kutu «Gold Flake» sigarası.. Onun üstünde de «Country Life» markası..

Sol taraftaki ufak şişeyi ise....

... anne ve babası daha sonra oraya koymuşlar...

«Oğulumuzun düştüğü Flandres toprağından bir tutam..»

Şairin dediği gibi «duvarda kılıcı asılı kalmış»...
Yerde askerin sandıkları... Savaşın bitmesine bir kaç gün
kala 26 Nisan 1918'de hayata veda etmiş...
Bu garip bir hikaye..
Hem garip hem hüznü..
Bütün anlamsız savaşların dayanılmaz acı sonuçları gibi...
Hem de artık gökdelenler, avm'ler, tabletler ve diğer
zırvalar devrinde
bir çoğumuzun aldırmadan yanından geçip
gidiverebileceğimiz..
bir vefakârlık örneği...

alvin straight

alvin straight scobey, montana'da doğdu. 1945 senesinin ekim ayında frances beek ile scobie'de evlendi. 1973'te alvin, francis ve bütün aile lake view, iova'ya taşındılar. beş çocuk babası olan straight orada vasıfsız işçi olarak çalıştı.

straight, birinci sınıf ordu mensubu olarak II dünya savaşı gazilerindendir. aynı zamanda kore harbine de katılmıştır.

1995 senesinde straight bir traktörle sun valley, idaho'ya kadar gitmeye teşebbüs eder. fakat soğuk hava nedeni ile bundan vazgeçer.

9 kasım 1996'da kalp yetmezliğinden laurens'ta bir hastahanedede hayattan kopar.cenazesi meşhur traktörü ile kaldırılır...

buraya kadar olan hikaye milyonlarca amerikalının ya da dünyalının hikayesinden üç aşağı beş yukarı kat'iyen farklı değildir.

farklı olan şu:

73 yaşına geldiğinde straight, seksen yaşındaki ağabeyinin bir kalp krizi geçirdiğini öğrenir. o yaşta gözleri pek iyi görmediği için ve bu nedenden dolayı araba sürücü ehliyeti yoktur. ve sonunda ağabeyini ziyaret etmek için bir çim biçme motoru, bildiğimiz basit bir çim biçme motoru ile gitmeye karar verir. temmuz 1994'te alvin, motorun arkasına bağladığı bir romorka lazım olan benzin, içecek, yiyecek, çadır ve kamp malzemesi vesaireyi yükledikten sonra oto yolun en kenarından yavaş yavaş yola çıkar. laurens, iowa'dan kardeşinin oturduğu blue river, wisconsin'e doğru...

saatte beş milden fazla sürat yapamayan motor dört gün ve 21 mil gittikten sonra west bend, iowa'da zıncı diye durur. alvin bir karbüratör, bujiler, jeneratör ve marş dinamosu için 250 dolar harcamak zorunda kalır. bu minval üzerin bir 90 mil daha gittikten sonra charles city, iowa'ya gelmeden ağustos ayının ortasında parası biter ve oracıkta çadırını kurar ve bir sonraki emekli maaşının gününü bekler. bu sırada olayı duyan yerel gazeteler alvin'le röportaj yapmak için adamcağızın peşine düşerler..

ağustos'un 15'inde motor tam da blue river, wisconsin'e, kardeşinin oturduğu mahalle iki mil kala yeniden iflas eder. bir çiftçi durur ve yardım eder. ve motoru ite kaka kardeşinin evine kadar getirirler... saatte beş mil süratle bütün yolculuk altı hafta sürer..

daha sonraları seminole, texas'ta olayı işiten paul condit; texas equipment şirketinin müdürü, alvin straight'e 17 beygir gücünde 5000 dolar kıymetinde yepyeni bir john deere hediye eder...

kuzeni dayne straight alvin'i kamyonetinle eve geri götürür.. kalp rahatsızlığını atlatan kardeşi henry straight ise, iowa'ya kardeşinin yanına yerleşir..

bütün bu olaylardan sonra ülkede bir anda meşhur olan alvin, jay leno ve david latterman'ın televizyon programlarına çıkma tekliflerini kesin bir dille reddeder. daha sonraları olay new york'ta dan moses tarafından 1998'de opera olarak dance theater workshop'ta sahneye konur... yönetmenliği david lynch tarafından yapılan ve richard farnsworth'un oscar'a adayı gösterilen filmi ise ona 10.000 dolar kazandırır.

straight bu yolculuğu kardeşi için yaptığını söyler... para için değil

selânik

Thessalonike

Σαλονίκη yani *Saloníkē* nin ilk kez 14. asırda '*Mora kroniklerinde* adı geçer... fakat 12. asırda da al-İdrişi tarafından *Salunik* diye de anılmıştır. diğer dillerde ise Солоунъ (*Solun*), ladino dilinde סלוניקה (*Salonika*), osmanlılar tarafından سلاز نيك (*Selânik*), modern (!) türkiyelilerce (*Selanik*), (*Solun*) ya da Солун, güney slavlarca, ruslar: Салоники (*Saloníki*) ve nihayet ingilizler *Salonika* ya da *Salonica* diye anmışlar bu güzel şehri.

fakat şehrin asıl ve özgün ismi: Θεσσαλονίκη yani *Thessaloníkē* dir.

mö 315'te makedon'lu *Cassandra* tarafından kurulan bu şehre kıymetli eşi *Thessalonike* nin ismini verir.

Thesseolanike mö 352 ya da 345'te doğmuş deniyor... 295'te de ölmüş... bir makedon prensesi... babası makedon kralı ünlü 2. *Filip*; annesi ise (ya da *Filip*'in metresi) *Nicesipolis*...

ve tabii aynı zamanda büyük İskender'in de üvey kardeşi. *Thessalonike*, kral *Filip*'in *Crocus* meydan savaşını kazandığı güne denk gelen o günde dünyaya gelmiş. ve kral "o'nu ***Thesselya zaferi*** olarak analım" demiş. yani:

Θεσσαλός *Thessalos* ve Νίκη yani *Nika*, *Zafer*...

annesi doğumundan kısa bir süre sonra ölüyor.

Thessalonike, annesi *Nicesipolis*'in yakın arkadaşı ve onun aziz hatırasına hürmeten üvey annesi *Olympias* tarafından büyütülüyor. bakmakla yükümlü olduğu çocuklarının en küçüğü. kardeşi *İskender* ile ilişkileri ise oldukça mesafeli. çünkü altı yedi yaşına kadar *midas bahçelerinde aristotle'* nin himayesinde ve onun eğitimi altındaydı. ve *iskender* öldüğünde henüz yirmibirinde...

böylece kraliçe *Olympias*’ın himayesinde büyüyen *Thessalonike* mö 317’de makedonya’ya döner. daha sonra bütün kraliyet ailesi ile *pydna* kalesine sığınırılar...

pydna’nın işgali ve kraliçenin öldürülmesi ile *Cassander*’in himayesine girer. *Cassander* ise *Thessalonike* ile evlenir ve *Argead sülalesi* ile akraba olur. *Thessalonike* böylece makedon kraliçesi olur ve üç çocuk dünyaya getirir. *Philip*, *Antipater* ve *Alexander*. ve yukarda da söylediğimiz gibi *Cassander* antik *Therma* şehri yakınlarında kurduğu; ve günümüze kadar bütün kıtada halen ünlü olmaya devam eden şehre karısı kraliçenin adını verir.

Cassander’in ölümünden sonra kraliçe *Thessalonike* oğullarının üzerinde ki nüfuzunu kullanmak ister. *Philip*’e babasının tacını vermeyi düşünürken asıl hak sahibi olan *Antipater* itiraz edince kraliçe idareyi hem *Philip* hem de de *Alexander*’e bırakmak ister. ve *Antipater* tarafından öldürülür...

efsane.

yüzlerce, kimbilir belki de binlerce senedir ege denizinde bir deniz kızının yaşadığını söyler grekler. adının da *Thessalonike* olduğu rivayet edilir..

söylenceye göre *İskender* ölümsüzlük iksirini bulma peşindeyken büyük çabalar sonucu elde ettiği suyla kızkardeşinin saçlarını yıkar.

İskender öldüğünde ise müthiş kederli ve perişan kız kardeşi kendisini suya atarak intihar etmek ister. fakat bakınız ki boğulmak yerine güzel bir deniz kızına dönüşür. ve bu güzel deniz kızı asırlar boyunca yedi denizde yelken açan bütün denizcileri durdurur ve sınar. her rastladığı ve durduğu denizciye şunu sorar:

Ζει ο βασιλιάς Αλέξανδρος, yani: "kral *İskender* hayatta mı?"

bunun cevabı ise mutlaka:

Ζει και βασιλεύει, και τον κόσμο κυριεύει!, yani "yaşıyor... hüküm sürüyor ve dünyayı fethediyor..."

olmalıdır.

bu cevaptan sonra gemi emin olarak yolculuğuna devam edebilirdi...

verilecek herhangi başka bir cevapta ise *Thessalonike* bir *Gorgon'a* dönüşür gemiyi ve mürettebatını denizin dibine yollardı...

sonsöz.

ben bir selanikliyim. ve selanikli olmak benim için kocaman bir mutluluk.

çünkü bu benim asırlarca önce atalarımın yaşadıkları topraklardan kovulduktan sonra sığındıkları ilk ve oradan da hicret etmek zorunda bırakıldıkları son toprak parçası... onların, benim ülkem... güzel, adı bir efsane, namı büyük, geçmişi aydınlık bir şehir..

bir takım düşüncesizler, art düşenceciler, ve ahlaksızlar tarafından selanikli olmak; ve selanikli olmakla birlikte andıkları dönmelik, yıllarca at pisliği gibi üzerimize yapııştırıldı. bu arada bunları tedavüle sokanlardan hiç kimse ne kendi geçmişinin ne kendi soyunun ya da kendi soysuzluğunun farkında bile olmadı... bilmedi...

hatırlamak bile istemedi...

*ayrıca **sinkretizm** diye bir zorunluluğu da...*

ama tabii bu bambaşka bir konu.

peter norman

1968 yaz olimpiyatları dersem... neyi hatırlarsınız... neleri hatırlarsınız...
neler kalmıştır aklınızda...
ilk kez ispanyolca konuşulan bir şehirde yapıldı olimpiyatlar...
ve ilk kez bir latin amerika ülkesinde, mexico city'de...
başvuran şehirler arasında; detroit, lyon ve buenos aires'i 30 oy'la geçerek...
sonra...
sonra kabaca 18 spor dalında 172 müsabakanın yapıldığı ve amerika'nının 107 madalyayla birinci olduğunu ve belki de rusya ve japonya'nın onları takip ettiğini...
ve o zamanlar halen doğu ve batı olarak ayrılmış olan almanyanın ayrı ayrı katıldıkları...
siyasi mali nedenlerle birçok ülkenin ise katılmadığı bir olimpiyat olduğunu...
diye hatırlarsınız belki...

fakat..
yandaki fotoğraf karesi unutulacak gibi değildir...
amerikalı siyahi atletler tommie smith (altın) ve john carlos (bronz);
madalya töreni esnasında ellerinde siyah eldivenlerle yumruklarını sıkarak insan hakları için ve ırk ayrımcılığına karşı bu pozu verdiler...
bütün dünyaya...
ikinci olan avustralyalı peter norman ise sadece göğüsüne bir rozet takmakla yetindi...

peki sonra ne oldu dersiniz...

İOC (beyn. olimpiyat komitesi) smith ve carlos'u ömür boyu olimpiyatlardan uzaklaştırma kararı aldı... spor namına göstermiş oldukları üstün sportmen başarılarına karşın olimpiyatlardan afaroz edildiler... ömür boyu... peter norman ise avustralya olimpiyat komitesi tarafından 1972 olimpiyatlarına ceza olarak, katılmaması kararını aldı...

hafızası çok kuvvetli olanların bile bu olayın daha fazla detayını hatırlıyamıyacaklarını hatta hiç bilmediklerini tahmin ediyorum..

aradan uzun seneler geçti...

fotoğrafı, olayı, insanları, sonrasını, perde arkasını ve daha bir çok şeyi araştıran birileri çıktı... güney afrikalı bir yazar...

khaya dlanga...

2017'nin sonlarına doğru twitter'de paylaştığı bir dizi yazıyla; podyumdaki üçüncü adam peter norman'ın, iki siyahi atletle, o gün paylaştığı şerefli dayanışma sonrası hayatını ve başına gelenleri anlattı...

dlanga'nın yazdıkları, onurlu bir insana (medeniyyetin göbeğinde dahi olsa) toplumun nasıl davrandığını, davranılabilirliğini, kalplerimize taş gibi çöken bir hüznle anlatıyor...

tommie smith ve john carlos'un ünlü fotoğraflarını sanırım hepiniz hatırlarsınız..

fakat ancak çok azınız, üçüncü beyaz adam peter norman'ın cesur ve trajik hikayesini bilir..

1968 mexico olimpiyatlarında ikinci gelmişti...

podyuma çıkmadan smith ve carlos'un eşitlik, adalet, ırk ayrımı için bir protesto gösterisi düzenliyeceklerini öğrenince, onlara takmaları için kendi siyah eldivenlerini verdi...

fotoğrafta da gördüğünüz gibi eldivenler bir çifttir... bir sağ ve bir sol el için...

peter norman avustralyalıydı... avustralya için koştu... ve koştuğu zaman, bugün halen avustralya rekoru olarak daha kırlamadı....

arkadaşları gibi elini protesto için kaldırmadı... ama bir adalet ve eşitlik rozeti göğsündeydi... dayanışmanın işareti olarak...

avustralya onu olimpiyatlardan men ederek cezalandırdı... bu hareketi için... smith ve carlos'la böyle bir dayanışma, beraberlik sergilediği için...

bu arada kendi ülkesi avustralya'da dışlandı... kelimenin tam anlamı ile... ona iş vermediler... iş bulamadı... uzun bir aradan sonra bir okulda jimnastik hocalığı yaptı...

bu arada eşitlik için, adalet için, insan hakları için mücadele etmeye devam etti... bilhassa avustralya'nın kanayan yarası olan aborjinlere destek için... ve bir ara kasaplık yaptı...

daha sonraları john carlos: "eğer biz kişisel olarak cezalandırıldıysak; peter tek başına bir ülkeyle savaştı... tek başına ve acı çekerek..." dedi...

ona dediler ki... eğer smith ve carlos'u, yaptıkları eylemden dolayı onları itham edersen, onları suçlarsan

karşılığında seni bu aşağılamalardan kurtarır ve seni affederiz...

eğer kabul etseydi avustralya olimpiyat komitesine seçilip, olimpiyatlara da katılabilirdi... reddetti...

netice... 2000 olimpiyatların'da avustralya kafilesi ile birlikte yürümesi dahi yasaklandı...

2006 senesinde yoksulluk içersinde öldü...

smith ve carlos cenazeyi omuzlarında taşıdılar...

nihayet... 2012 senesinde, ölümünden altı yıl sonra...

avustralya parlamentosu peter norman'dan resmen özür diledi...

avustralya'nın onu 1972 olimpiyatlarından da men etmesi, daha sonra da peter norman'dan af dilemeleri, geç te olsa onun insanlık için vermiş olduğu mücadeleyi kabul etmiş olmaları demektir...

bazı kahramanlar tanınmazlar... ama onlar tanınmak için değil... bildikleri doğru şeyi yapmak için yaparlar ve sadece onunla yetinirler...

matt norman, peter'in
kuzeni, tommie smith ve
john carlos... cenaze
töreninde...

bu anıt san jose eyalet üniversitesinin bahçesindedir.
peter norman'nın arzusu üzerine gümüş madalya yeri boş
bırakılmıştır.. insanların BİR dayanışma için hatıra
fotoğrafı çektirebilsinler diye...

Subject: bir aşk hikayesi...

Sent: Tue, May 20, 2014 2:07:27 PM

bir aşk hikayesi...

*sevgili dostlar,
bu çok hüznü bir aşk hikayesidir.
hatta kara sevda bile denebilir.
tatil yerinde tanıdığım doksan yaşına
yakın bir hanımefendi bana ilişikteki
fotoğrafi verdi ve kısa hikayesini anlattı..*

*fotoğraf bir nişan töreninden sonra çekilmiş..
hanımefendinin yanındaki bey, nişanlısı.
ancak çok kısa bir süre sonra nişanlı
beyefendi ya ayrılmış ya ortadan kaybolmuş..*

*bu olaydan sonra yaşlı hanımefendi ne bir daha
nişanlanmış ne de evlenmiş.
fakat konuşmalarından, bana anlattıklarından
ve gözlerinden bu umutsuz sevdanın halen
bir dirhem bile eksilmeden sürdüğünü gördüm..*

*sizden ricam ve tabii biraz da onun ricası..
benim twitter, g+, linkedin veya facebook'ta
herhangi bir hesabım olmadığı için sizlerden
bu sosyal iletişim yolları ile resmi yaymanızı
ve belki de son arzu olan beyefendiyi bulabilmenizi
ümit ediyorum....*

*hepinize teşekkürler ve sevgiler..
aykut*

22 May 2014, 19.37

dayıcım, isim var mı elinizde, hem resmi hem de ismi paylaşayım...

Aysin Uysal

23 May 2104, 12.02

*canım benim,
ilgin için çok teşekkür ederim.
beyefendinin ismi:
halit sahban.*

24 May 2014, 21.39

dayıcım selam. sahban beyle ilgili cevap geldi. hiç ummuyordum ne yalan söyleyeyim. üzücü haber, sahban bey yakınlarda vefat etmiş. ama hiç evlenmemiş. nasıl kırılmışsa genç nişanlıların hayatı, ikisi de yalnız yaşamışlar ayrıldıktan sonra. bana gelen mesajı iletiyorum size, bana da bilgi vererseniz çok sevinirim. öptüm..

Aysin Uysal

Ayşin Hanım, merhaba.

Sayfanızda yayınladığınız nişanlısını kaybetmiş 90 yaşındaki hanımefendi ile ilgili haber beni çok mütehassis etti. Yaşanılan hikaye çok ilgimi çekti, aşk hikayeleri beni çok etkiler, özellikle de kavuşamayanlar, ayrı düşenler... Hemen bu haberi sayfamda yayınladım ve arkadaşlardan umudum olmasa bile bütün arkadaş çevresine yaymalarını istedim, ve de cevap geldi.

Çok şaşırdım, beklemiyordum, iş yerinden arkadaşım Suna Uzun Akyıldız sayfamda görmüş, hemen yazdı, kendilerinin çok yakın aile dostları olarmış aile.

Maalesef Sahban bey vefat etmiş geçenlerde, Allah rahmet eylesin. İki de ablası varmış : Fitnat ve Betül.

Soyadları Tüzüntürk'müş...Fitnat hiç evlenmemiş, Betül ise çok geç evlenmiş ama o da vefat etmiş Eskiden Laleli'de oturuyorlarmış, sonra Kadıköy'e yerleşmişler. Gülten adında 5 yaşında bir çocuğu evlat edinmişler, yanlarında büyümüş ve Sahban bey ölmeden önce üstüne almış. Gülten hanım evlatlık olduğunu kabul etmiyor, aileden sayıyormuş kendini. Gülten hanımın cep telefonu'nu aldım : 00000000000

İsterseniz Gülten hanım ile görüşebilirsiniz, arkadaşım bu üzücü haberi vermek istemedi ama isterseniz Facebook'da sayfası var, Suna Uzun Akyıldız olarak bulabilirsiniz...

Aslında daha sonra bu konuyla ilgili sizden bilgi almak isterim, bir şekilde dahil olduğum bu konu beni de çok üzdü, belki hakkında bir yazı yazabilirim de... Neyse bunları sonra bırakalım.

Teyzeye anlatırken Sahban beyin "hiç evlenmediğini" özellikle vurgulayarak anlatırsanız acısı hafifler diye düşünüyorum, eğer ukalalık addetmezseniz....

Sevgi ile kalın

25 May 2014 20:39

*canım benim,
şu anda ne yapacağıma bir türlü
karar veremedim.
en mühimi de haberi nasıl vereceğim..
acaba gülten hanıma telefon etsem de
o mu haber verse ve aileyi anlatsa..
neyse..*

hacı anne'nin resmi:

25 May 2014 21:57

biraz daha bilgi:

hanımefendinin adı saime hanım.

soyadını bilmiyoruz.

her yaz bizlerle beraber bir devreliğine tatile geliyor.

herkes onu "hacı anne" diye tanıyor.

çünkü hacca gitmiş ve hacı olmuş.

akşamları televizyon odasında hanımlarla

beraber televizyon seyrederken birden

kalkar "ben namaza gidiyorum" der.

fakat müthiş bir atatürk sevgisi ve başı da öyle örtülü falan değil.

dereden tepeden de konuştuğumuz vakit oldukça bilgi sahibi olduğu anlaşılıyor.

bir aşk hikayesini baştan sona anlatabilmek için tabii ki bukadar bilgi çok az..

ancak bildiklerim bukadar.

biraz önce bu devrede burada kalan ve onu

tanıyan komuşusu remziye hanımla konuştum.

merakla neticeyi beklediğini söyledi.

daha önce de yazdığım gibi ölüm haberini

vermek, hele böyle bir hikayede beni hem

huzursuz ediyor hem de nasıl davranacağımı bilemiyorum..

aykut

25 May 2014 23:59

belki en iyisi eski usul, alıştırma alıştırma söylemek: ailenin izine ulaştım ama sahban beyi tanıyan birine henüz ulaşamadım, ama hakkın rahmetine kavuşmuş da olabilir, kendinizi buna da hazırlayın demek... isterseniz gülten hanımı da bir arayın, bakalım o neler dinlemiş sahban beyden, babasından ilk aşkı ile ilgili. evlatlık olduğunun bilinmesini istemiyorsa, sahban beyin babası olduğunu söyleyecek, ama adamcağız hiç evlenmemişse annesi (sahban beyin sözde karısı) hakkında ne söyleyecek bilemiyorum.
ayşin

26 May 2014 16:19

*bugün sabah bütün cesaretimi toplayıp
hacı anne'ye telefon ettim.
meğerse face'te dolaşan yeğenlerinden
biri de haberi görmüş ve yalnızca
tanıdığını söylemiş.
bense vefat ettiğin ve üzüldüğümü
söyledim.
çok üzüldü. keşke geçen sene bu
araştırmayı yapsaydık dedi..
neyse..
şimdi de acaba mezarı nerede diye
merak ediyor..
bilmem ki.....*

26 May 2014 17:07

hadi gülten hanımı arayalım, bakalım hikayenin öbür yarısına dair ne biliyor.
ayşin

27 May 2014 12:22

gülten hanıma biraz önce telefon ettim..

bütün hayat hikayesini yarım saat içerisinde anlattı.

çok azı aklımda kaldı. ancak hacı anne ile görüşecek ve kendisini hem misafir edecek hem de sahban beyin mezarına götürececek.

gülten hanım yüksek tansyon hastasıymış. ve suna hanımdan ve oğlundan öğrendiğine göre bizim bu resim yayma ve aram işlemiz bilmem kaçbin "tık" a ulaşmış.

lütfen artık bu iş amacına ulaştığı için bu yayını kaldıralım dedi. teknik olarak mümkün mü bilemiyorum. eğer bir şekilde suna hanıma ulaşabilirsen bunu kendisine söyle..

*durum böyle..
haaa.. bir iki yerden daha geldi sahban beyin haberleri...*

*laf arasında gülten hanımın şu söylediği:
"efendim ben altmışyedi yaşındayım. bir oğlum var ve mutlu bir evliliğim. fakat şimdiki gençler ne yazık ki bu gibi aşkları ve sevdaları bilemiyorlar. onun için ben hacı anne ile görüşmek isterim" dedi...*

27 May 2014 13:19

facebook hesabımdan bir notla birlikte tekrar bilgi yayıp arayışın sonuçlandırıldığını haber vereceğim. üşenmeyip, talebi ciddiye alıp yayan tanıdık tanımadık tüm kullanıcılara aslında saygı gereği bilgi borcum var zaten. ama haber tamamen kaldırılabilir mi bilmiyorum, ateş'e sorayım.

gülten hanımla konuşmanıza çok sevindim, onun tavrı da içimi rahatlattı. aradaki insanlar onun aile işleri ile ilgili eskilerin değilmesine sıcak bakmayabileceğini

söylemişlerdi. eski bir aşk hikayesi ile ilgili duyguları da çok sıcak.

dediğini yapın bence, hacı anneyi alıp mezarlığa gidin, hatta ben de geleyim sakıncası yoksa, çok tanışmak isterim. ama bir an önce yapalım bunu. zaman beklemiyor. sonsuzluk da kapıda ne yazık ki. ayşin

27 May 2019 19:53

*mezara gitme işini gülten hanım teklif etti.
ben hacı anneyi sahban beyin mezarına
götürürüm dedi.
sanırım bundan sonra bizim görevimiz bitti..
ancak hacı annenin adresini edinip sana yollayabilirim.
o da kadıköy'de oturuyor.
sohbet esnasında çok şeyler öğrenebilirsin..
yalnız biraz sabır..*

27 May 2014 20:24

peki son bir soru: gülten hanım seneler öncesinin bu ayrılığı ile ilgili bir şeyler biliyor muydu? neler olmuş, neden ayrılmışlar, ya da nedn terkedilmiş hacı anne? hikaye bizim açımızdan tamamlandı haklısınız, ama bir parçası kayıp bir puzzle yapmış gibi hissediyorum. rahatsız ediyor o kayıp parça.. ayşin

28 May 2014 14:07

*gerek gülten gerekse hacı anne, yapmış olduğum
telefon konuşmalarında artık bu konunun kapanmış
olduğunu, kendilerinin çok mutlu olduklarını ve
dediğim gibi fazla da kurcalanmaması gerektiğini
söylediler.
ben aslında hikayenin çok daha derinlerine inmek
isterdim. belki de isimleri değiştirerek anonim bir
aşk hikayesi kaleme alabilirdim.*

*ya da sen..
ancak her iki hanım da dur dediler bir şekilde.
tek ümidim, eğer hacı anne gelecek sene yeniden
buralara gelirse konuyu açıp ayrıntıları öğreneceğim.
söyler mi söylemez mi bilemiyorum...*

*bu arada,
sitede bulunan cafe maya'nın sahibi fazilet hanımın
face book hesabına kadar gelmiş ileti...*

28 May 2014 14:45

yabancı bir hayata dahil olma olayının da limitleri olduğunu unutuyorum bazen. ama merak işte. zihnimden bir dolu başlangıç ve son uydurabilirim ama aslını merak ediyorum:)

facebook gönderisi giderek yayılan dalgalar gibi. asıl gönderiyi silebiliyorum, ama artık tanımadığım insanlar, belki 345. nesil paylaşımı yapıyorlar, onlara ulaşamıyorum. yeni tarihle, arayışımızın sonuçlandığını belirten bir gönderi yolladım, eski gönderiyi paylaşan herkesten bunu bir kez paylaşmasını rica ettim, hiç değilse diğerinin peşinden yetişir belki onu durdurur diye umud ediyorum. ama hiç beklemediğim halde bu gönderi ötekisinden bile daha hızlı yayılıyor. iletişim ağının bu derece etkili olabildiği bir süreci yaşamak hem heyecan verici hem de biraz ürkütücü işin gerçeği. aslında bu bile bir yazı konusu. ayşin

aykut gazgan
ayrıklar

ekitap.ayorum.com